

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA GEOGRAFIE

Studijní program: B1301 Geografie
Studijní obor: Geografie pro veřejnou správu

Andrea Dominová

**Kvantitativní a kvalitativní prostorová
distribuce lůžkových kapacit a
doprovodných služeb ve vymezeném území
Novohradska**

Bakalářská práce

České Budějovice, 2011

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. et PhDr. Aleš Nováček, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Kvantitativní a kvalitativní prostorová distribuce lůžkových kapacit a doprovodných služeb ve vymezeném území Novohradsko vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, 12. dubna 2011

.....
Andrea Dominová

Touto cestou děkuji vedoucímu práce RNDr. et PhDr. Aleši Nováčkovi, Ph.D. za odborné vedení této práce, za věcné připomínky, rady a konzultace.

ANOTACE

DOMINOVÁ, A. (2011): Kvantitativní a kvalitativní prostorová distribuce lůžkových kapacit a doprovodných služeb ve vymezeném území Novohradsko. Bakalářská práce, PF JČU, KGE, České Budějovice, 78 s.

Bakalářská práce zkoumá kvantitativní a kvalitativní prostorovou distribuci lůžkových kapacit a doprovodných služeb ve vymezeném území Novohradsko. V prvních kapitolách je diskutována odborná literatura, přiblížení problematiky cestovního ruchu a pojmy s tím spojené. V další části jsou vyzdviženy fyzicko-geografické a socioekonomické charakteristiky v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu. Stěžejním úkolem práce je inventarizace ubytovacích zařízení zaměřená na lůžkové kapacity a doprovodné služby. Zde je hlavním cílem porovnání kvality jednotlivých ubytovacích kategorií, s čímž úzce souvisí nabídka doprovodných služeb. Pro lepší orientaci byla oblast rozčleněna na 13 katastrálních území. Hlavním výstupem je syntéza celkového stavu, ze které vyplývají turisticky atraktivní oblasti, ale zároveň i území s vyšším potenciálem pro cestovní ruch, který dosud nebyl dostatečně aktivován. Součástí studie jsou grafy, tabulky a mapy, které zkoumanou problematiku vizualizují.

Klíčová slova:

cestovní ruch, ubytovací zařízení, lůžková kapacita, doprovodné služby, Novohradsko

ANOTATION

DOMINOVÁ, A. (2010): Quantitative and qualitative distribution of bedded capacities and related services in the defined region of Nové Hradý. Bachelor thesis, University of South Bohemia, Pedagogical faculty, Department of Geography, 78 pages.

Bachelor work solves a quantitative and qualitative distribution of bed capacity and related services in a de-limited area of Nové Hradý. Introductory chapters discuss a technical literature, an approximation of travel industry problems and terms linked with it. Another part emphasizes physio-geographical and socio-economical characteristics connected with a travel industry development. Fundamental task of this work is stocktacking of accomodation facilities targeted on bed capacity and related services. The major intention is to compare a quality among individual accomodating categories that is closely connected with an offer of related services. For better orientation the region was devided into 13 cadastral areas. An important outcome of this work is synthesis of general status giving us an information about either attractive and also potential turisty non-activated areas . As a conclusion the work analyses complete situation supplemented with summary sheets,grafic charts and possible reccomandations that help to visualize the situation.

Key words:

tourism, accommodation facilities, bed capacity, accompanying services, Novohradsko

Obsah

1.	Úvod	6
2.	Literární rešerše	8
2.1	Obecná literatura o cestovním ruchu	8
2.2	Literatura týkající se regionu	10
3.	Teoreticko–metodologická východiska	13
3.1	Vymezení území	13
3.2	Sběr dat	14
3.3	Použitá terminologie	14
3.4	Druhy a formy CR	15
3.5	Hodnocení distribuce lůžkových kapacit	17
3.5.1	Kategorizace ubytovacích zařízení	17
3.5.2	Třídění služeb	19
3.6	Hodnocení kvantitativní distribuce	19
4.	Charakteristika území Novohradsko	21
4.1	Fyzicko-geografická charakteristika	22
4.2	Socioekonomická charakteristika	26
4.3	Charakteristika cestovního ruchu	30
4.3.1	Přírodní atraktivity	31
4.3.2	Kulturně – historické atraktivity	31
5.	Analýza distribuce ubytovacích zařízení v jednotlivých obcích	34
5.1	Nové Hrady	34
5.2	Trhové Sviny	37
5.3	Benešov nad Černou	40
5.4	Horní Stropnice	43
5.5	Kaplice	45
5.6	Pohorská Ves	48
5.7	Malonty	49
5.8	Žár, Čížkrajice, Kamenná	49
5.9	Besednice, Soběnov, Slavče	50

6.	Syntéza celkového stavu	53
6.1	Kvantitativní distribuce lůžkových kapacit	55
6.2	Kvalitativní distribuce lůžkových kapacit	60
6.3	Vybrané časoprostorové souvislosti a srovnání	61
6.4	Hodnocení vymezeného území ve vztahu k cestovnímu ruchu	63
7.	Závěr	65
8.	Seznam literatury	67
9.	Seznam tabulek, grafů, map a příloh	70
10.	Přílohy	72

1. ÚVOD

Cestovní ruch se v dnešní uspěchané době stal rychle se rozvíjejícím ekonomickým odvětvím, které se významně podílí na hospodářském fungování státu, platební bilanci a na zaměstnanosti. Cestování se stalo neodmyslitelnou součástí životního stylu moderního člověka a jeho následkem se stal pohyb lidí za relaxací a poznáním masovým. S rostoucí životní úrovní lidí se zvyšují i nároky na turistické destinace. Pro sektor cestovního ruchu je nezbytné tyto změny zaznamenat, akceptovat a co nejrychleji jim přizpůsobit svou nabídku. Jedním z pilířů atraktivního cestovního ruchu je kvalitní a dostatečná infrastruktura ubytovacích zařízení. Turista zpravidla nehledá jen možnost přenocování, ale zajímá se i o možnost relaxace, odpočinku či sportovního vyžití. Tím se poskytovatelé dostávají do pozice, kdy je potřebné nabídku doprovodných služeb rozšiřovat a zkvalitňovat, což značně přispívá k zatraktivnění oblasti a je jedním z hlavních kritérií při výběru destinace.

Česká republika má dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu vzhledem ke svému kulturnímu a přírodnímu bohatství. Také poloha v srdci Evropy a sousedství s vyspělými státy EU hrají důležitou roli. Některé tyto aspekty byly v minulém století značně potlačeny. V 70. a 80. letech se u nás rozvíjelo hlavně chalupaření a chataření, z pohledu individuální rekreace se stalo doménou stanování. Ještě v 80. letech 20. století byl domácí cestovní ruch zastoupen z 95 %. Zbýlých 5 % tvořil výjezdový cestovní ruch. Mluvíme-li o zahraničním cestovním ruchu, 90 % výjezdů bylo podniknuto do socialistických zemí. Výjezd do nesocialistických zemí byl značně komplikovaný, nutný devizový příslib vydaný bankou a výjezdní doložka vydaná policií se staly hlavní podmínkou při realizaci takového pobytu. K významnému zlepšení došlo po roce 1989, k čemuž přispělo zrušení vízové povinnosti a uzavření bezvízového styku s většinou turistických destinací. Po politických a ekonomických změnách v roce 1989 se začal cestovní ruch rychle a naplno rozvíjet a stal se významným odvětvím české ekonomiky. Každoročně rostoucí příjmy České republiky z mezinárodního cestovního ruchu dosáhly v roce 2010 celkem 127,4 miliardy korun, což bylo o 4,9 miliardy více než v roce 2009 (www.czechtourism.cz, 12. 4. 2011).

Bakalářská práce se zabývá vymezeným územím Novohradsko. Dominantou této oblasti jsou Novohradské hory, které převyšují svými vrcholky hranici 1000 m n. m. Rozprostírá se v Jihočeském kraji na území dvou okresů: České Budějovice a Český Krumlov. Region Novohradsko jsem si zvolila z několika důvodů. Moji prarodiče zde mají chalupu, kde jsem strávila velkou část svého dětství a mám tedy k této lokalitě jistý citový

vztah. Zároveň mě vždy zajímal vývoj osídlení jižních Čech, konkrétně problematika odsunu obyvatel z příhraničních oblastí v období 2. světové války. Tento proces zásadně ovlivnil také Novohradsko, což je jedno z témat, které bude blíže rozvinuto.

Ve studii je analyzováno a posléze zhodnoceno kvantitativní a kvalitativní rozložení lůžkových kapacit ve vymezeném území. Účelem inventarizace je podat ucelenou databázi dostupných ubytovatelů na Novohradsku a zvážit závislost atraktivity této lokality na jejím aktuálním využití. Za hlavní aktivum analýzy je považováno určení turisty navštěvovaných oblastí a zároveň přiblížení zajímavých míst, u kterých nebyl jejich potenciál dosud odhalen.

Cílem je provést kvantitativní a kvalitativní analýzu prostorové distribuce lůžkových kapacit. Kvantitu posoudit z hlediska počtu lůžek, kterými disponují sledovaná ubytovací zařízení a kvalitu diferencovat podle nabízených doprovodných služeb. Dílčím úkolem je grafické vyjádření prostorového rozložení těchto aspektů, jejich vývoj v čase a podání návrhů řešení do budoucna.

Za účelem realizace cílů bylo třeba vycházet z několika **hypotéz**:

- Lze předpokládat, že místa s vyšším potenciálem cestovního ruchu budou vykazovat větší hustotu lůžkových kapacit
- Předpokládám zásadní převahu standardních služeb nad nadstandardními.
- Vzhledem k relativně krátké historii cestovního ruchu na Novohradsku lze předvídat větší zastoupení ubytovacích zařízení nižší kategorie a standardní doprovodné služby.
- Ubytovací a doprovodné služby závisí na klientele, která je pro danou oblast obvyklá.
- S ohledem na velkou rozlohu sledovaného území, lze očekávat nižší hustotu lůžek v přepočtu na km².

Touto prací bych ráda odhalila turistický potenciál Novohradska, oblasti, ve kterých je výjimečné a případně přiblížila sféry cestovního ruchu, v nichž má rezervy. Vytvoření databáze ubytovatelů a vydedukované návrhy řešení shledávám jako stěžejní pro dynamičtější rozvoj turismu ve sledované lokalitě. Současně se pokusím o potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE

Téma cestovního ruchu je se zvyšující se životní úrovní lidí stále aktuálnější a zabývá se jím mnoho autorů ve svých titulech. V této studii je čerpáno z literatury v rovině obecné a dále konkrétněji z literatury týkající se regionu Novohradska.

2.1 Obecná literatura o cestovním ruchu

Definováním cestovního ruchu se na úplném počátku zabývali Stradner (1905), Schullern (1911) či Morgenroth (1927). Jejich snahou bylo odlišit CR od širšího pojmu cestování. Právě na začátku 20. století je cestovnímu ruchu věnována větší pozornost. Šíp a Klůfová (2001, s. 12) považují za zajímavý mezník v definování cestovního ruchu práci Hunzikera a Krapfa (1942), zejména definici CR jako "souhrnné označení vztahů a jevů, vznikajících na základě cesty a pobytu místně cizích osob, pokud se pobytem nesleduje usídlení a není s ním spojena žádná výdělečná činnost". Z tohoto pohledu došlo k velkému posunu, protože dnes je naprosto běžné, že na obchodních cestách využíváme ubytovacích zařízení, doprovodné služby a z pohledu cestovního ruchu jsme považováni za turistu či návštěvníka.

Další posun následoval v období 70. let. Malá (1999) poukazuje na definici Dohnala (1969), kde říká, že cestovní ruch je "cesta uspokojování potřeb lidí v oblasti rekreace, turistiky a kultury, pokud k němu dochází mimo běžné životní prostředí a ve volném čase". Podobně definuje cestovní ruch i Kopša (1969, 1970), s tím rozdílem, že klade hlavní důraz na motivaci: "cestovní ruch je forma uspokojování potřeb reprodukce fyzických a duševních sil člověka mimo běžné životní prostředí a ve volném čase". Podobně zní i definice Kašpara (1986), který chápe cestovní ruch jako "cestování a dočasný pobyt lidí mimo místo trvalého bydliště, obvykle ve volném čase a to za účelem rekreace, poznání a spojení mezi lidmi".

Několik základních rysů CR se podařilo vyvodit Malé (1999) a patří mezi ně: dočasnost změny místa stálého bydliště, nevýdělečný charakter cesty a pobytu, je obvykle realizován ve volném čase a zajímá se o vztahy mezi lidmi, jež CR vyvolává. V dnešní uspěchané době je touha po odpočinku a relaxaci stále čtenější. Přesně a výstižně definovala cestovní ruch nadnárodní organizace UNWTO¹ na Mezinárodní konferenci o statistice cestovního ruchu v Ottawě v roce 1991. Hlavním výstupem bylo vymezení základních pojmů z oblasti cestovního ruchu a byla zde ustanovena mezinárodně platná definice cestovního

¹ World Tourism Organization

ruchu: „cestovní ruch je činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí (místo bydliště) a to na dobu kratší než je stanovena, přičemž hlavní účel této cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě“. Cestovní ruch tvoří významnou část hospodářství, zejména v některých zemích, jak dále říká Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO), jen mezinárodní cestovní ruch tvoří asi 25 až 30 % všech světových služeb a zaměstnává přes 100 milionů osob. Globální etický kodex cestovního ruchu (1999) považuje za hlavní cíl odpovědného světového CR porozumění a podporu etických hodnot společných všemu lidstvu, vychází z respektování různosti náboženských, morálních a filosofických přesvědčení. Účastníci CR a sami turisté by měli vzít na vědomí sociální, kulturní tradice a zvyklosti všech národů, včetně národů menšin, a uznat jejich hodnotu. Aktivity cestovního ruchu mají být prováděny v souladu s atributy a tradicemi hostitelských regionů a zemí, přičemž se respektují jejich zákony a zvyklosti. UNWTO mluví o CR jako o nástroji kolektivního a individuálního uspokojení, kdy aktivita CR je nejčastěji spojována s odpočinkem a relaxací, sportem či poznáním. Pokud je realizován s dostatečně přístupnou myslí, představuje nenahraditelný prvek sebevzdělávání. Klient služeb cestovního ruchu se nazývá turista. Světová organizace cestovního ruchu definuje turistu jako osobu, která pobývá nejméně 24 hodin a nejvýše jeden rok mimo svůj obvyklý domov, nemá z této destinace příjem a neruší své právní vztahy s domovem, kam se nakonec vrací. Podle této definice mezi turisty nepatří migranti, kteří se domů nevracejí, ale ani cizí dělníci nebo brigádníci, kteří mají v cílové zemi příjem. Naproti tomu například obchodní zástupci, účastníci kongresů a školení, vysílání delegáti a experti se za turisty pokládají. Z toho vyplývá označení „kongresový turismus“.²

Tak jako každé hospodářské odvětví, také cestovní ruch si prošel dlouholetým vývojem. Cestovní ruch zaznamenal několik zásadních změn, které vyprofilovaly současnou kvalitu naší nabídky a poptávky na trhu CR. Transformace ze socialistického Československa na stát s tržní ekonomikou probíhající v 90. letech 20. století a následné rozdělení Československa na dva samostatné státy přispěli ke zrychlení a zefektivnění rozvoje CR. Právě v 90. letech 20. století nastal dynamický rozvoj CR, který čerpal sílu z tradičních atraktivit turistických center, ale také na základě „atraktivita pádu železné opony“. Po pádu železné opony nebylo ani tak podstatné, jaká je kvalita služeb, infrastruktury apod., ale lákadlem se stala touha po objevování nových, dosud nepoznaných, destinací.

² http://www.unwto.org/facts/eng/pdf/barometer/UNWTO_Barom10_update_april_en_excerpt.pdf
(22. 1. 2010)

O vyčerpání těchto extenzivních faktorů svědčí pokles návštěvnosti a devizových příjmů v roce 1996. Jedná se zde o hlubší příčiny především v podcenění úloh veřejného sektoru a přecenění úloh soukromého sektoru. Tato realita byla výsledkem nesystémového přístupu k problematice regionálního rozvoje cestovního ruchu. Není možné, aby komplexní nabídka produktů a služeb vytvářel jeden podnikatelský subjekt, či centrum. Je důležité, aby vznikaly komplexní formy nabídky a prodeje produktů. Tento způsob propagace a zajišťování služeb se osvědčil i v jiných zemích. Po vstupu ČR do EU je patrný posun v metodice a přísunu finančních prostředků na podporu rozvoje destinačního managementu a infrastruktury ČR, avšak porovnání s jinými zeměmi EU hovoří v náš neúspěch.

2.2 Literatura týkající se regionu

Literatura vztahující se přímo k vymezenému území neexistuje. Kdo se ale zabývá částí Novohradsku v obdobném rozsahu, je pracovní a iniciativní skupina Sdružení Růže. Vzniká v roce 2004 a její členové si dávají za úkol vytvořit strategii na obnovu a rozvoj kulturního a přírodního dědictví regionu Sdružení Růže, péči o kulturní a hospodářský rozvoj regionu a účastnit se evropské spolupráce při obnově venkova. Vytvořený dokument Strategie rozvoje mikroregionu „Sdružení růže“ pro období 2007–2013 (Kol. autorů, 2007) se částečně zabývá cestovním ruchem na Novohradsku. Existují samozřejmě i rozvojové dokumenty vyšších řádů, ty však Novohradsko konkrétněji neřeší. Autoři strategického plánu rozdělují území z hlediska podmínek pro rozvoj cestovního ruchu na dvě základní oblasti (Kol. autorů, 2007, s. 46):

- oblast vhodná pro rekreační turistiku a zázemí pro krátkodobou turistiku (mikroregion navazující na České Budějovice – Borovansko, Trhosvinensko), který má předpoklady stát se zázemím pro víkendové pobyty a krátkodobější dovolenkové pobyty se spádovostí zejména na České Budějovice
- oblast Novohradských hor a jejich podhůří (Nové Hrady, Horní Stropnice, Malonty, Pohorská Ves, Benešov nad Černou), má předpoklady pro to, stát se samostatnou destinací cestovního ruchu se všemi službami a zázemí, které jsou pro turistickou destinaci typické.

Shodují se, že aby mohlo dojít k dosažení tohoto požadovaného cílového stavu, je zapotřebí zvýšit potřebné kapacity a tomu adekvátní služby. V současné době není vybavenost dostatečná, což brzdí možný rozvoj turistiky. Diferenciaci lůžkových kapacit vytýkají její nerovnoměrnost. Hotely a penziony se nachází spíše ve městech, naopak menší sídla disponují ubytováním v soukromí. U tohoto typu ubytování se naskýtá další úskalí. Jelikož je často provozováno „na černo“, je téměř nemožné vést a prezentovat tento typ ubytování uceleně. Rozvoj a koordinaci cestovního ruchu si většina obcí zajišťuje samostatně ve vlastní působnosti, což vyplývá jako jedna z nevýhod, protože tím je malá šance zahájení a udržení dynamického rozvoje cestovního ruchu ve zdejším prostředí (Kol. autorů, 2007, s. 50). Přínos shledávají v existenci subjektu, který by jednotně koordinoval rozvoj cestovního ruchu, činnost infocenter, vytvářel a vydával jednotné propagační materiály a poskytoval další služby spojené s rozvojem cestovního ruchu.

K rozporu názorů dochází v otázce charakteristiky ekonomického prostředí. Dle statistik Českého statistického úřadu převažuje z hlediska struktury podnikatelských aktivit terciární sektor. V souvislosti s údaji ČSÚ je nutno podotknout, že tyto statistiky nevypovídají o skutečné ekonomické aktivitě v území, neboť řada subjektů vykazuje činnost ve zcela mizivém rozsahu, popř. žádnou. Strategický plán však hovoří o silné tradici zemědělství, která je podtržena množstvím zemědělských subjektů zaměstnávající vysoký počet zaměstnanců a tím převahu zemědělsko – průmyslového odvětví.

Titul Novohradské hory a podhůří – příroda, historie, život (Kol. autorů, 2006) podává ucelený přehled o historii, životě lidí, fyzicko–geografických a socioekonomických charakteristikách území. Tato kniha se stala hlavním pramenem teoretického představení regionu. Oblast Novohradska je zde popsána a definována z různých pohledů. Publikace zásadně pomohla při vymezení území pro budoucí šetření v regionu a obecné posouzení výchozí pozice v oblasti cestovního ruchu. Další publikace týkající se regionu jsou: Novohradské hory – Průvodce zajímavými místy po obou stranách hranice (Cukr, 2007) a Kaplicko a Novohradsko: Historie, krajina a turistické trasy (Mörtl, Svoboda, 1992). Nejedná se o výkladové knihy jako takové, ale spíše příručky typu průvodce, který nás provádí regionem, upozorňuje na přírodní a další atraktivity a s jehož pomocí se podaří území lépe poznat, tudíž pochopit jeho vývoj v čase a moci jej lépe analyzovat a zhodnotit .

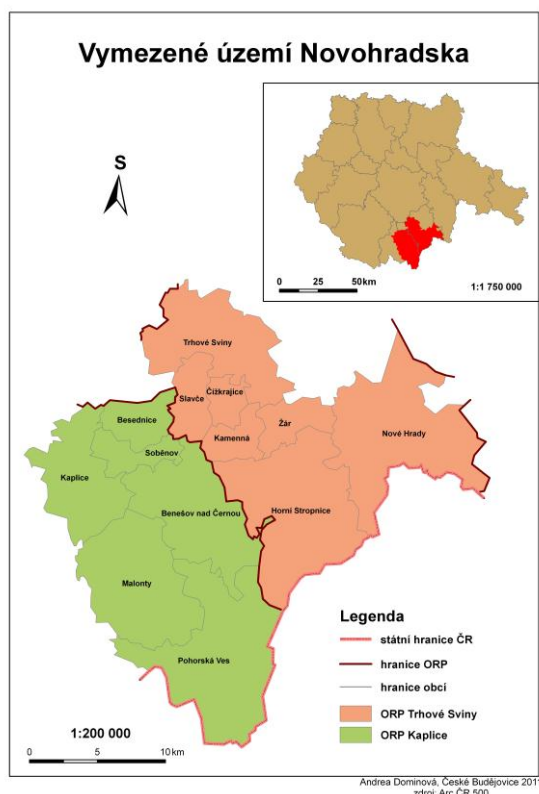
Z webu byly využity mimo jiné tyto internetové portály: <http://www.novohradsko.cz>, <http://www.novohradskehory.com>, <http://www.novohradky.info>, <http://www.jiznicechy.cz> a propagační materiály jednotlivých infocenter v oblasti Novohradska. Socioekonomické údaje pro potřebná srovnání, grafy a tabulky byly získány ze stránek Českého statistického úřadu:

<http://www.czso.cz>, Ministerstva práce a sociálních věcí: <http://portal.mpsv.cz> a Ministerstva pro místní rozvoj <http://www.mpr.cz>. Další statistické údaje pochází z publikace *Historický lexikon obcí* (1992) a z *Manuálu rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji*.

3. TEORETICKO–METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

Kapitola se zabývá návazností Novohradska na ostatní regiony a postavením v rámci ČR. Dále pracuje se zdroji, ze kterých byly získány statistické údaje. Distribuce lůžkových kapacit je rozčleněná na kvalitativní a kvantitativní. Ohodnocení ubytovacích zařízení a doprovodných služeb dle zvolených kritérií umožňuje bližší zhodnocení a posouzení stávajícího stavu.

Mapa 1 – Vymezené území Novohradska

Zdroj: vlastní data, 2009

3.1 Vymezení území

Sledované území se nachází v jihovýchodní části Jihočeského kraje, na území dvou okresů: České Budějovice a Český Krumlov. Jak už název napovídá, dominantou oblasti jsou Novohradské hory. Tyto poměrně málo známé hory na jihu Čech se rozprostírají směrem od Třeboňské pánve kolem Nových Hradů, Benešova nad Černou, Dolního Dvořiště, Kaplice a Malont až ke státní hranici s Rakouskem, kde se táhnou téměř k údolí Dunaje. Svoji větší část zaujímají na straně Rakouska pod názvem Niederösterreichisches Alpenvorland (Kol. autorů, 2006).

Geomorfologický celek Novohradské hory je území podstatně menší, hranici tvoří města Nové Hradky, Horní Stropnice, Benešov nad Černou a Pohoří na Šumavě, zbytek oblasti Novohradských hor lemuje hranice s Rakouskem. Novohradské podhůří je celek větší, rozprostírá se západním směrem od celku Novohradské hory a jeho hranici tvoří Horní a Dolní Dvořiště, Kaplice, Borovany, Trhové Sviny, Nové Hradky a České Velenice. Studie se zabývá územím relativně menším. Mikroregion Českých Velenic a Borovan byl přenechán autorce řešící oblast Třeboňska (Vrobelová, 2010) a obec Dolní Dvořiště není do analýzy zahrnutá z důvodu, že je zde praktikovaná zejména sexuální turistika (prostituce) nikoliv

cestovní ruch. Sledovaná katastrální území obcí: Nové Hrady, Horní Stropnice, Benešov nad Černou, Pohorská Ves, Malonty, Besednice, Kaplice, Trhové Sviny, Čížkrajice, Kamenná, Soběnov, Slavče a Žár. Rozloha oblasti je 530,9 km².

3.2 Sběr dat

Existující databáze Hromadných ubytovacích zařízení vedená Českým statistickým úřadem podle katastrů obcí byla v zásadě neúplná, neboť zaregistrování bylo dobrovolné a přihlásily se pouze obce, které měly zájem.³ Proto se základním pilířem sběru dat stalo terénní šetření absolvované po jednotlivých informačních centrech a městských úřadech, kde byly zjištěny potřebné informace o oficiálních poskytovatelích ubytovacích služeb. Dohledání ubytovatelů bylo jednoduché tam, kde platí zřizovatel poplatků z pobytu turisty za den. Na základě toho vznikla evidence jmen fyzických osob či přímo společnosti, adres a telefonních spojení. Zlaté stránky, on-line vyhledávání v Živnostenském rejstříku, webové stránky rejstříků firem⁴, oficiální stránky jednotlivých obcí⁵ a web Jihočeského kraje⁶ byly využity jako zdroj ke zjištění bližších údajů o ubytovacích zařízeních a poskytovaných doprovodných službách. V obci Trhové Sviny však poplatky nevybírají, a proto zde byl průzkum relativně obtížnější. Obec má však zpracovaný seznam ubytovacích zařízení sestavený Infocentrem Trhové Sviny, který se ukázal až na několik málo výjimek kompletní. Výstupem první části šetření je seznam ubytovacích zařízení, včetně určené kategorie, jejich kapacita přepočtena na lůžka⁷, adresa, telefonní či e-mailový kontakt a seznam nabízených doprovodných služeb.

3.3 Použitá terminologie

klasifikace – označení minimálních požadavků jednotlivých tříd ubytovacích zařízení, pojmy standard a standardizace jsou chápány jako pojmy obecné stanovující požadavky na poskytované služby a vybavení

³ <http://www.czso.cz/lexikon/uz.nsf/okresy/CZ0311>,
<http://www.czso.cz/lexikon/uz.nsf/okresy/CZ0312> (15. 3. 2010)

⁴ <http://www.firmy.cz> (15. 3. 2010)

⁵ <http://www.novehrady.cz>, <http://www.horni-stropnice.cz>, <http://www.benesovnc.cz>,
<http://www.pohorskaves.cz>, <http://www.obecmalonty.cz>, <http://www.mestokaplice.cz>, <http://www.tsviny.cz>,
<http://www.cizkrajice.cz>, <http://www.besednice.cz>, <http://www.firmy.cz/detail/355112-zar-obecni-urad-zar.html>, <http://www.kamenna.cz>, <http://www.slavce.cz>, <http://www.sobenov.cz> (15. 3. 2010)

⁶ <http://www.jihocesky-kraj.cz/rubriky.asp?rubrika=13> (15. 3. 2010)

⁷ Do výsledného počtu zahrnuty také přistýlky.

kategorizace – proces, kdy dochází k dělení ubytovacích zařízení do jednotlivých kategorií, proces zařazování ubytovatelů poskytující služby do kategorie podle druhů zařízení, který vychází z typů poskytovaných služeb a způsobu jejich poskytování

certifikace - označuje proces udělení Certifikátu a Klasifikačního znaku dle OJKUZ ČR pro období let 2010–2012

destinace CR – cílová oblast v daném regionu, typická významnou nabídkou atraktivit CR a infrastruktury CR

destinační management – soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci CR v dané destinaci

lůžková kapacita – celkový maximální počet osob, který může být ubytován v daném ubytovacím zařízení nebo v daném městě, oblasti či regionu. Lze rozlišovat turistickou lůžkovou kapacitu, ta udává počet osob (turistů), kterým je nabídnuto ubytování v komerčních ubytovacích zařízeních za úplaty a rekreační lůžková kapacita udávající počet osob, které se mohou rekreovat sami ve svých objektech (chaty a chalupy) bez úplaty.

prostorová kapacita lůžkových kapacit – hustota a rozložení lůžek v prostoru inventarizace – zjištění skutečného stavu věci (v tomto případě zjištění skutečného stavu lůžkové kapacity ve vymezeném území Novohradska)

kvantitativní distribuce – množství lůžkové kapacity, kterými disponují ubytovací zařízení ve vymezeném území Novohradska

kvalitativní distribuce – posouzení lůžkových kapacit z pohledu kvality, tzn. dle škály doprovodných služeb, které jednotlivá ubytovací zařízení nabízí

cestovní ruch – souhrn procesů k budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch

infocentrum – městské a turistické informační kanceláře

cykloturistika – způsob aktivního pohybu v přírodě pomocí jízdního kola

3.4 Druhy a formy CR

Cestovní ruch není často chápán jako samostatné odvětví, ale spíše jej vnímáme jako součást služeb jiných odvětví, například pohostinství, ubytování, doprava apod. Co bezesporu do průmyslu cestovního ruchu patří, jsou činnosti cestovních kancelářů a cestovních agentur. Druhy cestovního ruchu jsou definovány různě. Nejčastěji používaným kritériem pro členění

cestovního ruchu je délka trvání pobytu účastníka (Šíp, Štěpánek, Kopačka, 2001). Na základě tohoto kritéria bylo použito dělení: *krátkodobý cestovní ruch*, který obvykle trvá 1 – 3 dny. Lze říci, že účastník zpravidla nečerpá pracovní volno. *Dlouhodobý cestovní ruch* je charakteristický delšími cestami a jeho délka je 1 týden a více. Na Novohradsku se krátkodobé a dlouhodobé pobyty navzájem prolínají. Na jedné straně stojí individuální rekreace cykloturistů či rodin s dětmi, jež upřednostňují pobyty delší, zpravidla formou pronájmu ubytovacího zařízení, na straně druhé evidujeme 1 – 2 denní pobyty, kdy turisté přenocují a dále pokračují ve své cestě za poznáním.

Dalším kritériem *druhu CR* je převažující prostředí pobytu, kdy se setkáváme s *venkovským cestovním ruchem* (odborně nazývaný jako rurální). V souvislosti s rozvojem a stabilizací venkova je na něj kladen velký důraz. Z většiny se odehrává ve venkovském prostředí a jeho nejvýznamnějšími oblastmi jsou agroturistika, chalupaření a chataření. *Městský cestovní ruch* se odehrává ve městech a větších sídlech nabízející zásadně se lišící nabídku služeb oproti venkovskému CR. *Destinační cestovní ruch* je vázán na významné atraktivitu různých lokalit (horské oblasti, oblasti podél vodních toků, přímořské oblasti atd.). Mezi další druhy CR patří: zdravotní, lázeňský, náboženský, sportovní, obchodní, kongresový CR. Z tohoto pohledu jednoznačně převažuje venkovský cestovní ruch. Katastrální území mající statut měst zaznamenáváme pouze tři, a to: Nové Hrady, Trhové Sviny a Kaplici. Zmíněné katastry mají rozlohu 173,3 km², což je z celkové rozlohy 530,9 km² pouze třetinový podíl.

Formy cestovního ruchu jsou jedním z kritérií, podle kterého je možné blíže specifikovat profil návštěvníka dané oblasti. Z geografického hlediska rozlišujeme *domácí cestovní ruch* realizovaný na území, jehož je účastník občanem a *zahraniční cestovní ruch*, v této formě účastník překračuje hranice států. Z hlediska počtu účastníků se setkáváme s *individuálními cestami*, což jsou pobyty jednotlivců, párů, případně rodin a se *skupinovými cestami*, které jsou často organizované pro větší skupiny lidí. Do této kategorie zahrnujeme poznávací zájezdy, firemní akce apod. S kritériem počtu účastníků souvisí, zda jsou cesty provozované *individuálně*, v takovém případě si účastníci sami plánují trasu, ubytování a to vše na vlastní riziko. Kompletně připravené zájezdy od cestovních kancelářů, jež přebírají rizika za účastníka, nazýváme *organizované pobyty*.

Po zvážení a zpracování uvedených kritérií můžeme vyhodnotit profil návštěvníka, dále odhalit oblasti, ve kterých je možný další posun a vyvodit z toho příslušná doporučení a návrhy řešení pro další rozvoj Novohradska.

3.5 Hodnocení kvalitativní distribuce

Při výběru ubytovacího zařízení se hledí na více kritérií. Jedním z nich je kategorizace ubytovacích zařízení hodnocená z hlediska kvantity a kvality. Kvalita je určována podle nabízených doprovodných služeb. Ty jsou děleny na standardní a nadstandardní.

3.5.1 Kategorizace ubytovacích zařízení

Jelikož je cílem práce zhodnocení kvality a kvantity lůžkových kapacit na Novohradsku, ubytovací zařízení jsou tedy nezbytnou součástí. Budou posuzována podle počtu nabízených lůžek a podle množství a úrovně nabízených služeb. Pro rozdělení ubytovacích zařízení do jednotlivých kategorií byla využita Oficiální jednotná klasifikace ubytovacích zařízení 2010-2012⁸, která vznikla ve spolupráci několika organizací.⁹ Zatím se jedná o vzájemnou spolupráci čtyř států (Česká republika, Maďarsko, Rakousko a Německo), které se dohodly na společné klasifikaci pod hlavičkou „Hotelstars Union“. Současně probíhají jednání o přistoupení dalších států. Význam projektu je zřejmý. Jedná se o jasnou komunikaci mezi poskytovatelem a zákazníkem, kdy je mu transparentním způsobem usnadněna orientace ve výběru ubytovacího zařízení podle jeho představ.

Ubytovací zařízení se podle této klasifikace člení do tříd, které jsou ohodnoceny příslušným počtem hvězdiček¹⁰:

*	TOURIST
**	EKONOMY
***	STANDARD
****	FIRST CLASS
*****	LUXURY

Materiál má pouze doporučující charakter a je na vůli provozovatele, zda k certifikaci přistoupí či nikoliv. Jak uvádí Oriška (1999), dodržování zásad kategorizace zaručuje odpovídající kvalitu a úroveň služeb, což lze považovat z hlediska spotřebitele za velice podstatné. Klasifikace, která by byla jednotná a platila závazně ve všech státech, neexistuje. Zároveň neexistuje ani legislativa, která by dávala alespoň přibližné mantinely platné pro

⁸ <http://www.hotelstars.cz/oficialni-jednotna-klasifikace-ubytovacich-zarizeni-2010-2012/> (5. 5. 2010)

⁹ Asociace hotelů a restaurací ČR, Sdružení podnikatelů v pohostinství, stravovacích a ubytovacích službách UNIHOTEL, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism.

¹⁰ <http://www.hotelstars.cz/metodika-klasifikace/#6> (7. 4. 2010)

všechny poskytovatele. Proto může být ubytovací zařízení pro návštěvníka velkou neznámou a překvapením, které neodpovídá jeho představám, ale povinné parametry zatím neexistují.

Kategorizace ubytovacích zařízení v této studii¹¹:

A) Hromadná ubytovací zařízení:

Hotel – je ubytovací zařízení s nejméně deseti pokoji, vybavené pro poskytování přechodného ubytování a služeb s tím spojených (zejména stravovacích). Člení se do pěti tříd.

Hotel garni – má vybavení jen pro omezený rozsah stravování (nejméně snídaně) a člení se do čtyř tříd.

Motel – je ubytovací zařízení s nejméně deseti pokoji, poskytující přechodné ubytování a služby s tím spojené zejména pro motoristy a člení se do čtyř tříd. Zařízení se nachází v blízkosti pozemních komunikací s možností parkování. Recepce a restaurace může být mimo ubytovací část. Ubytovací zařízení jinak splňuje veškeré požadavky pro kategorii Hotel 1*–4*.

Penzion – je ubytovací zařízení s nejméně pěti a maximálně dvaceti pokoji pro hosty spolu s omezeným rozsahem společenských a doplňkových služeb. Člení se do čtyř tříd. Omezené služby stravování spočívají v absenci restaurace. Penzion však musí disponovat minimálně místností pro stravování, která zároveň může sloužit k dennímu odpočinku hostů.

*Turistická ubytovna*¹² – je jednodušší ubytovací zařízení pro přechodné ubytování hostů s větším počtem lůžek v ubytovacích místnostech a rozřazuje se do dvou tříd.

*Kemp*¹³ – je ubytovací zařízení pro přechodné ubytování ve vlastním zařízení hostů (stan, obytný přívěs, obytný automobil, maringotka apod.) nebo v ubytovacích objektech provozovatele (chaty, stany, obytné přívěsy, mobilní buňky, maringotky apod.) nebo jejich samostatně pronajímaných částech. Požadavky na vybavení, druh, rozsah a úroveň poskytovaných služeb jsou minimální. Kempy jsou zařazovány do čtyř tříd.

B) Individuální ubytovací zařízení

¹¹ <http://www.hotelstars.cz/metodika-klasifikace/#6> (7. 4. 2010)

¹² V další analýze řazeno do kategorie „Ostatní ubytovací zařízení“.

¹³ V další analýze řazeno do kategorie „Ostatní ubytovací zařízení“.

Ubytování v soukromí – provozovatel poskytuje pouze omezený počet obytných místností, nebo pronajímá objekt jako celek (např. chaty, chalupy, byty). Často bývá pronajímáno i s přílehlými pozemky (např. zahrada, parkovací místa apod.). Faktem je, že ubytování v soukromí může být provozováno bezplatně. Proto může být problém prokázat, kdy provozovatel má za hosty rodinnou návštěvu, či skutečně pronajímá, ale “načerno”.

Při průzkumu byl odhalen kardinální problém. Ani jeden z poskytovatelů nevyužívá zmíněnou klasifikaci. Proto bylo zařazení do jednotlivých kategorií obtížnější a do jisté míry subjektivní. Některé penziony dle klasifikace nesplňují ani základní parametry, přesto se jako penzion prezentují. V takovýchto případech byla ponechána kategorizace dle poskytovatele.

3.5.2 Třídění služeb

Nejen kategorie ubytovacího zařízení, ale také množství a kvalita doprovodných služeb ovlivní výběr klienta a celkovou poptávku klientely. Poskytovatelé se snaží nabídku co nejvíce přiblížit poptávce a tím maximalizovat svůj zisk. Platí zde měřítko, čím jednodušší je ubytovací zařízení, tím méně nabízí doprovodných služeb a naopak, je-li kategorie vyšší, škála nabízených služeb bude širší (Orieška, 1999). Doplňkové služby mohou být placené či neplacené. Pro vhodné posouzení kvality doprovodných služeb byly zvoleny dvě kategorie: standardní a nadstandardní. Do standardních služeb jsou zahrnovány takové, které chápeme jako běžné a při dnešní vyšší náročnosti návštěvníků víceméně nezbytné. Nadstandardní služby jsou výjimečnější. Ubytovacích zařízení, jež nabízí nadstandardní služby, má vyšší pravděpodobnost uspokojení širší škály klientů. Kategorie doprovodných služeb je zvažována pro každý typ ubytovacího zařízení zvlášť. Tímto rozčleněním je možné vytvořit zhodnocení převládajících doprovodných služeb a také závislost doprovodných služeb na typu ubytovacích zařízení. Podrobné dělení doprovodných služeb je součástí přílohy.¹⁴

3.6 Hodnocení kvantitativní distribuce

Získané informace byly zpracovány do přehledných tabulek v programu Microsoft Office Excel 2007, který umožňuje snadnou práci se vzorci a grafy. Tabulka obsahuje název ubytovacího zařízení, jeho kategorii, kapacitu a poskytované doprovodné služby. Stěžejním

¹⁴ Příloha 2.

ukazatelem této studie je výpočet hustoty lůžek pro jednotlivá katastrální území na Novohradsku. Pro tento výpočet použit vzorec:

$$\text{Hustota lůžkové kapacity} = \frac{\text{Počet lůžek}}{\text{Rozloha katastrálního území (v km}^2\text{)}}$$

Výsledek vypovídá o množství lůžek na 1 km² a zároveň umožňuje porovnání zkoumaných území mezi sebou. Dalším ukazatelem bylo procentuelní vyjádření zastoupení jednotlivých typů ubytovacích zařízení ve vybraných katastrech.

Pro objektivní porovnání závislosti počtu lůžek na rozloze území sledované obce a také pro porovnání počtu lůžek k počtu obyvatel byly zavedeny dva koeficienty, které přepočet a následné porovnání umožnily:

$$\mathbf{K_o} = \frac{\text{Počet lůžek v ubytovacích zařízeních na území sledovaného katastru}}{\text{Počet obyvatel sledovaného katastru}}$$

$$\mathbf{K_u} = \frac{\text{Počet lůžek v ubytovacích zařízeních na území sledovaného katastru}}{\text{Rozloha území sledovaného katastru (v km}^2\text{)}}$$

Za důležitý výstup šetření jsou považovány mapy, kartogramy a kartodiagramy zpracované v programu ArcGis verze 9.1. Data zpracovaná do tabulek v programu Microsoft Excel byla propojena softwarem Microsoft Access s ArcGis a pomocí nich bylo možné zpracování geografických dat a na to navazující grafické vyjádření výsledků analýzy.

4. CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ NOVOHRADSKA

Hlavní myšlenkou charakteristiky je představení území z několika úhlů pohledů. Z fyzicko-geografického hlediska je definovaná geografická poloha, horopis, geologický vývoj, hydrogeografická dispozice, podnebí, fauna, flóra a životní prostředí. Socioekonomický pohled řeší charakteristiku jednotlivých obcí, strukturu obyvatelstva a hospodářství. Na potenciál cestovního ruchu, přírodní a kulturně-historické atraktivity je zaměřená závěrečná pasáž kapitoly.

Novohradsko se nachází v jihovýchodním cípu jižních Čech. Jižní Čechy jsou vnímány jako turistický region, který se rozprostírá téměř na celém území jihočeského kraje a vzhledem ke své atraktivitě patří k nejnavštěvovanějším v ČR. V porovnání s jinými kraji v ČR má nejnižší hustotu obyvatel (61,8 obyv./km²). Centrem jižních Čech jsou České Budějovice, které jsou zároveň krajským městem. Žije zde přes 100 000 lidí a jedná se o hlavní centrum kultury a obchodu. Jižní Čechy mají však díky absenci velkých průmyslových podniků vysokou krajinnou hodnotu. Tato oblast má tedy dobrý předpoklad pro existenci velkého množství velkoplošně chráněných území (NP Šumava - největší národní park v České republice, dále CHKO Šumava, CHKO Blanský les a CHKO Třeboňsko). Dále zde lze nalézt 24 národních přírodních rezervací a národních přírodních památek, dále přes 250 přírodních památek a přírodních rezervací. Právě z důvodu zachovalé přírody a nenarušeného životního prostředí nalézáme v tomto regionu velice atraktivní pěší turistické trasy (5033 km značených turistických tras) a cyklotrasy (přes 4000 km cyklotras). Nejen krásná a rozmanitá příroda tvoří potenciál cestovního ruchu v této oblasti. Jako neopomenutelný turistický cíl je vnímáno malebné město Český Krumlov, kde se nachází 2. největší zámek v České republice a spolu s barokní vesničkou Holašovice (u Českých Budějovic) jsou zapsány na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Další navštěvovaná místa jsou: vodní nádrž Lipno, Šumava, Novohradské a Slepíčí hory, Třeboňsko (známé zejména pro velké množství rybníků), města Tábor či Písek a mnoho dalších. Díky zmiňovaným přírodním a kulturním atraktivitám patří Jižní Čechy mezi oblast s nejvyšším potenciálem cestovního ruchu v ČR.

Mezi významná centra Novohradska patří města s nejvyšším počtem obyvatel - Kaplice, Nové Hrady a Trhové Sviny. Na severozápadě region hraničí s okrajem města České Budějovice. Sídla ležící v blízkosti krajského města jsou jím pozitivně ovlivňovaná. Mají na něj úzké vazby, zejména z pohledu dopravního, obslužného, ale i z jiných socio-ekonomických důvodů. Opačnou pozici mají sídla v jižní části regionu, která se nachází na

periférii území v příhraniční oblasti. Mají velice nevýhodnou dopravní a obslužnou polohu. V rámci geografické polohy nesmí být opomenut sousedící mikroregion Český Krumlov. Blízkost takto atraktivní oblasti vytváří dobré předpoklady návštěvnosti. Tato plochá hornatina na jihu Čech leží při hranici s Rakouskem v oblasti, která se táhne od Dolního Dvořiště po České Velenice. Novohradské hory se na rakouské straně jmenují Freiwald a mají více tisícimetrových vrcholů než část rozprostírající se na našem území (celkem 14), nejvyšším je Veihberg (1 112 m n. m.).

4.1 Fyzicko-geografická charakteristika

Pro posouzení atraktivity a potenciálu sledovaného území je nezbytná analýza fyzicko-geografických složek. Každá složka má svou váhu a při celkovém zhodnocení je zjištěn vysoký přírodní potenciál.

Novohradsko se nachází v nejvýchodnější části Šumavské subprovincie a *horopis* této oblasti je vůči okolním celkům specifický zejména jeho nadmořskou výškou a výškovou členitostí. Střední nadmořská výška dosahuje 809,9 m n. m. Nejvyšším vrcholem je Kamenec (1 072 m n. m.). Na české části území Novohradska můžeme nalézt ještě dva vrcholy, přesahující 1000 m n. m. Jsou jimi Myslivna (1 040 m n. m.) a Vysoká (1 034 m n. m.). Zbylé obdobně vysoké vrcholy se nacházejí na rakouské straně. Další významné vrcholky jsou Kolářův vrch (992 m n. m.) či Kraví hora (953 m n. m.). Z nižších vrcholů můžeme jmenovat například Nad Malší (855 m n. m.). Nejnižším bodem oblasti je ústí Pohořského potoka do Černé (594 m n. m.). Rozdíl nadmořských výšek je 478 m, přičemž tato hodnota udává výškovou členitost a dle klasifikace reliéfu podle jeho výškové členitosti můžeme oblast považovat za hornatinu (Kol. autorů, 2006, s. 39–46).

Z pohledu cestovního ruchu je sledované území turisticky velice zajímavé. Nabízí mnoho turistických a cyklistických tras, členitější reliéf uspokojí i náročnější klienty. Nalezneme zde atraktivní přírodní lokality a plošně chráněná území.

Hlavní tok odvodňující převážnou část Novohradska je řeka Malše. Tento jeden z nejvýznamnějších přítoků řeky Vltavy, do níž se vlévá v Českých Budějovicích, pramení v Rakousku. Celková délka Malše je 89 km. Hydrografickou síť Malše definujeme jako asymetrickou, jelikož převažují pravostranné přítoky. Nejvýznamnějším pravostranným přítokem je řeka Černá. Pramení v Rakousku, v přibližné nadmořské výšce 900 m n. m., ale

její pramen není v mapách přesně vyznačen. Pravděpodobně se jedná o širokou pramennou oblast. Do České republiky vtéká po několika kilometrech. Třetí nejvýznamnější řekou Novohradsko je také pravostranný přítok Malše, tedy řeka Stropnice. Pramení na rakouském území, v blízkosti státní hranice. Řeka se vyznačuje mírným spádem. Ve sledovaném území nalezneme také několik umělých vodních toků. Jejich účelem je náhon k mlýnům nebo převádějí část odtoku z jednoho povodí do druhého. Nejvýznamnější stoka k rybníkům vede z Bedřichovského potoka (povodí Stropnice) do Žárského rybníka a Žárského potoka (Kol. autorů, 2006, s. 63–89).

Z pohledu *hydrogeografické dispozice* můžeme Novohradsko považovat za oblast chudou na vodní plochy. V minulých stoletích zde zaniklo mnoho rybníků. Oblast na severovýchodě navazuje na Třeboňsko a situace se zde liší. V oblasti Třeboňska v minulosti vzniklo mnoho rybníků. Největším a nevýznamnějším rybníkem Novohradsko je Žárský rybník. Jedná se o jeden z nejstarších rybníků u nás, který pochází z roku 1221. Rozprostírá se na ploše přes 120 ha a délka hráze je 300 m. V minulosti sloužil k rekreačním účelům, byla zde půjčovna lodí a menší, lidskou rukou vybudovaná písčité pláž. Později se rybník využíval k chovu kachen, momentálně jeho využití stagnuje. Další z větších rybníků jsou Vybírač (21 ha), Blatec (20 ha) či Smutný (18 ha). Typické pro Novohradsko jsou klauzy¹⁵. Byly stavěny zejména v 18. století z důvodu zvyšování vodních stavů při plavení dřeva. Z vodních nádrží je jednoznačně nejdůležitější vodní nádrž Římov. Vybudovaná byla na konci 70. let 20. století pro vodárenské účely. Nádrž leží v přibližné nadmořské výšce 473 m n. m. a její plocha je přes 290 ha. Vzhledem k vodárenským účelům, ke kterým je využívána, se stala její regulační funkce v době povodí velice okrajová. Kolem římovské přehrady se rozprostírá ochranné pásmo, kde platí zákaz koupání či rekreace. Voda z přehrady je nadále upravena a zásobuje větší část jihočeského kraje (včetně Českých Budějovic). Z novějších vodních nádrží můžeme jmenovat nádrž Soběnov - též Černá, na řece Černá. Slouží k akumulaci vody k energetickým účelům (Kol. autorů, 2006, s. 701–705).

Podnebí (klíma) Novohradsko ovlivňují jak makrofaktory, například zeměpisná šířka, či aktuální nadmořská výška, ale také další faktory - směr proudění vzduchu, sklon svahu, dispozice svahu, vegetační kryt aj. Klíma výrazně ovlivňují sousední Alpy a Šumava. Jedná se o oblast častých teplotních inverzí, kdy v nadmořských výškách 700 m n. m. a více je relativně teplo a jasno, v nižších polohách je nízká oblačnost a chladno. Co se konkrétních hodnot týká, nejdůležitějšími ukazateli určující klíma jsou teplota vzduchu a atmosférický

¹⁵ Vodní nádrže budované pro usnadnění plavby dřeva po řekách.

úhrn srážek. Průměrné roční teploty se pohybují od 6,1°C (Hojná Voda) do 7,4°C (Byňov). Sledujeme-li roční chod teplot, připadají maxima na červenec a minima na leden. Při teplotách kolem bodu mrazu zaznamenáváme srážky sněhové. Oblast postrádá meteorologické stanice ve vyšších nadmořských výškách, přesto je zřejmé, že je Novohradsko na sníh poměrně chudé. Nejvíce dnů se sněhem (či sněhovou pokrývkou) připadá na měsíce prosinec – únor, přičemž se často stává, že sníh během tohoto období roztaje a to i ve vyšších polohách. Pro časté proudění vzduchu ze západu se Novohradsko nachází ve srážkovém stínu Šumavy. To má za následek nízké srážkové úhrny. Množství srážek ovlivňuje jak nadmořská výška, tak konfigurace terénu. Vzduch, který projde přes Šumavu k Novohradkám, obsahuje méně vodních par a je i relativně teplejší. Oblast s nejvyššími úhrny je jižní část území, nacházející se jihovýchodně od Dolního Dvořiště. Zde jsou roční úhrny až 1000 mm. Nejsušší je oblast na severozápadě – Kaplice, Velešín. Zde se střetává jak vliv závětrí Šumavy, tak i Blanského lesa. Měřené roční úhrny zaznamenáváme okolo 600 mm.

V závislosti na klimatických podmínkách má dosud větší význam letní období, kdy je zde možnost většího vyžití. Ať už uvažujeme turistiku, cykloturistiku, návštěvy přírodních atraktivit, či oblíbené rybaření. V zimním období zaznamenáváme přes 90 dní s trvale sněhovou pokrývkou, což také vybízí k návštěvnosti. Jediným úskalím momentálně je, že zde zatím není komplexnější nabídka zimních sportů. Lyžování je realizováno v sousedním Rakousku, či na Lipensku (Kol. autorů, 2006, s. 89–98).

Původně byly oblasti jak Novohradských hor, tak i jejich podhůří zcela pokryty hlubokými lesy a mohly se pochlubit pestrou *faunou i flórou*. V dřívějších dobách však začalo lidstvo lesy mýtit. Tím ovlivnilo jak rozsah lesa, tak jeho druhové složení. Lze říci, že v dnešní době je lesní plocha v oblasti podhůří výrazně zredukovaná, lesy tvoří menší samostatné celky a druhová skladba je zcela změněna. V krajině převládá odlesněná půda. V horských oblastech se druhová skladba liší méně a nacházíme zde celistvé lesní komplexy. Přebývá smrková monokultura. V kvalitním zdejším životním prostředí je hojný výskyt mechů, lišejníků i plavuní. Mezi mimořádně pozoruhodné řadíme květy leknínů rostoucích na novohradských rybnících. Z mokřadních společenstev rozšířené např. orobinec, blatouchy či pomněnky. Zdejší hluboké lesy sloužily v minulosti jako lovecké revíry. V 18. století zde byl však zastřelen poslední vlk, rys a medvěd. V posledních letech byl opět spatřen rys a např. los. Raritou je výskyt mýšivky horské, která tu přežívá od doby ledové. Hnízdí zde dva druhy čápů, sovy či v oblasti rašelinišť vzácné druhy motýlů a zmije obecná (Kol. autorů, 2006, s. 99–104).

Středohoří Novohradských hor, nacházející se v jihovýchodní části Čech při státní hranici s Rakouskem, dlouhou dobu patří mezi nejzachovalejší části naší republiky. Na tomto území, stejně jako na Šumavě přetrvaly zbytky původních smíšených pralesů. Proto zde vznikla unikátní místa jako Žofínský prales a Hojnovodský prales, která jsou oficiálně státem chráněná od roku 1838, čímž se stala nejstaršími cíleně chráněnými částmi přírody ve střední Evropě. Před několika lety se uvažovalo o zařazení Novohradských pralesů do seznamu památek UNESCO. Tento záměr nevyšel z důvodu poměrně malé rozlohy, nicméně oba pralesy byly za Českou republiku navrženy do mezinárodního sdružení na ochranu evropské flóry Planet Europa. Nalezneme zde několik *maloplošně chráněných území*:

NPR Žofínský prales – je chráněný komplex pralesovitých porostů, různých bučin či rašelinných smrčín. Nachází se zde vzácné a ohrožené mechorosty, lišejníky, houby, z nichž některé byly nalezeny pouze na tomto místě v celé České republice. Stejně tak jsou hodnotná živočišná společenstva, která tvoří jedinečný pralesní ekosystém.

NPP Hojná voda – chráněny zbytky pralesní fauny a flóry.

NPP Terčino údolí – národní přírodní památka zřízená k ochraně přírodně – krajinářského parku. Většinu území (139 ha) tvoří luční porosty, které jsou po okrajích lemovány lesními porosty, nachází se zde tvrz Cuknštejn.

Další přírodní památky: PP Rapotická Březina, PP Myslivna, PP Pohořské rašeliniště, PP Prameniště Pohoršského potoka, PP Stodůlecký vrch, PP U tří můstků, PP Ulrichov, PP Ševcova hora, PR Vysoký kámen, PP Besednické vltaviny I, PP Ďáblík, PP Ostrolovský Újezd, PP Pašinovická louka, PP Přesličkový rybník, PP Zámek.

Novohradské hory a podhůří nejsou velkoplošně chráněny, což znamená, že zde není chráněná krajinná oblast. O její zřízení se usiluje již od 70. let 20. století. Vypracované a předložené studie, v letech 1983, 1997 a 2002 pro nesouhlasný postoj samosprávních orgánů, nebyly dokončeny. Uvažované CHKO by mělo mít rozlohu 237 km² a zaujímat vlastní Novohradské hory a část podhůří. Od 90. let již existuje Přírodní park Novohradské hory, jenž byl v roce 2003 zvětšen a tím je vymezen stejně jako předpokládané CHKO (Kol. autorů, 2006, s. 251–265).

4.2 Socioekonomická charakteristika

Jak již bylo uvedeno, Novohradsko disponuje bezpochyby vysokým přírodním potenciálem. Právě ten tvoří tuto oblast zcela výjimečnou. Ze socioekonomického pohledu je zkoumán vývoj osídlení, historické souvislosti, které ovlivnily rozvoj Novohradska až do dnešní doby, s tím souvisí i aktuální počet a struktura obyvatelstva, jejich rozmístění a nejvyšší koncentrace obyvatelstva v regionu, stejně jako důvody tohoto rozmístění. V závěru kapitoly je okrajově zhodnocena dřívější a dnešní situace v oblasti hospodářství v regionu a posouzena problematika dopravy.

Vzhledem k nehostinné krajině a hlubokým lesům zůstávalo území dlouho téměř neosídleno. Z doby kamenné a bronzové nepochází žádné nálezy. První konkrétní nálezy jsou archeology datovány pro období od 7. století a počátku 8. století. V raném středověku ovládli území Přemyslovci. Ti, aby jej hospodářsky pozvedli, pozvali sem mj. německé kolonisty. Za vlády Vítkovců vznikla řada osad - např. Trhové Sviny, Horní Stropnice aj. Oblastí vedla jedna z nejstarších obchodních stezek, nazývaná Česká stezka. Ta směřovala přes Trhové Sviny, Žár, Horní Stropnici a od 13. století přes Nové Hrady a sloužila především k přepravě soli. Ve 14. století má své prvopočátky typický prvek pro jihočeskou oblast - rybníkářství. Dalších přibližně 300 let zažívá oblast období relativního hospodářského a kulturního rozkvětu. Zvyšuje se počet obyvatel, osidlování se dostává i do horských oblastí. Třicetiletá válka však udělala tomuto slibnému vývoji přítrž. V době českého stavovského povstání se dostává do Čech hrabě Karel Bonaventura Buquoy. Hrabě Buquoy získal v roce 1620 jako náhradu za finanční vydání v rámci války proti českým stavům panství Nové Hrady, Rožmberk a Libějovice. Jako voják však i po bitvě na Bílé hoře pokračoval v bojích a následujícího roku padl při obléhání Nových Zámků v Uhrách. Nové majetky pak do Čech přijela spravovat jeho manželka, původem italská šlechtična Marie Magdalena z Biglia, hraběnka z Buquoye, která nechala opravit hrad a svým úsilím pozdvihla válkou poničené novohradské panství. Vesnici i přírodu válka značně poznamenala a obyvatelstvo postihly hladomory. Úbytek počtu obyvatel čítal přibližně 1/3.

V 18. století docházelo k mírnému rozmachu osídlení a zejména k rozvoji průmyslového podnikání. Novohradsko bylo významnou sklářskou oblastí. Po trvalém usazení Buquoyů v Čechách (1663) se na novohradské panství na pozvání hraběcí rodiny dostali představitelé francouzských sklářů Louis Vasseur d'Ossimont a Delbon. Právě tito sklářští mistři pak pozvedli úroveň výroby skla a stáli na počátku slavné sklářské tradice, která kulminovala v 19. století výrobou hyalitu (černé sklo). Skláren zde vzniklo několik, ale

postupně zase zanikaly, protože nedokázaly konkurovat velkým sklářským firmám ze severu. Nejdéle se sklárna udržela v obci Pohoří na Šumavě, kde se vyráběly podmalby na skle. Postupný zánik nastal na přelomu 19. – 20. století.

19. století bylo obdobím dílčího rozvoje. V Nových Hradech sídlil okresní soud, notářství a daňový úřad. Staly se centrem ekonomické, lesní a důchodové správy panství Buquoyů. Národní a občanská škola tvořily zázemí pro zvýšení vzdělanosti. Dva lékaři a lékárna zabezpečovali zdravotní péči. 20. století a jeho válečné konflikty přinesly nejzásadnější změny ve vývoji celého Novohradska. První světová válka a po ní následující vznik Československa (1918) jako jednoho z nástupnických států Rakouska–Uherska, přispěly k posílení vlivu české menšiny vůči německy mluvící většině. Odchod českého obyvatelstva z pohraničí v roce 1938 a poválečný divoký i řízený odsun německy mluvícího obyvatelstva úplně změnil situaci v malém městečku a v jeho okolí. Rody, které zde po staletí žily, odešly a byly nahrazeny přistěhovalci z různých koutů Čech, rumunskými Slováky, Maďary či Bulhary. Někteří pouze prošli, jiní se zde usadili natrvalo. Všechny zmíněné etapy a mezníky v historickém vývoji Novohradsko podstatně ovlivnily a jsou důkazem, že Novohradsko nebylo izolováno od vnějších vlivů (Hokr, 2007).

Z obcí s rozšířenou působností ve vybraném území Novohradska mají statut města pouze Kaplice, Nové Hrady a Trhové Sviny, převažují venkovské obce. Co se týká *struktury obyvatelstva*, nejvíce lidí žije v ORP Kaplice – 7393 obyvatel, nejméně v obci Kamenná – 264 obyvatel. Celkový počet obyvatel sledované oblasti je 19 644 obyvatel. V průběhu let se počet snižuje, protože populace stárne. Vzhledem k dlouhodobému poklesu porodnosti je demografický vývoj území i celé ČR v záporné bilanci. Průměrný věk je 37,9 let. Hustota zalidnění je velice nízká, činí 35,9 obyv./km², průměr České republiky dosahuje hodnoty 133 obyv./km².

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel v letech 1900 - 2001

Obec	Rozloha (km ²)	Rok							
		1900	1921	1930	1950	1961	1980	1991	2001
Čížkrajice	9	621	568	521	327	338	279	270	268
Horní Stropnice	79,95	6054	5470	4892	1869	1928	1597	1522	1548
Kamenná	12,61	787	782	720	344	350	327	252	264
Nové Hrady	79,68	4997	4735	4086	2221	2452	2470	2622	2602
Slavče	12,68	1239	1291	1169	751	702	524	497	515
Trhové Sviny	52,8	5525	5223	4823	3809	4136	4461	4632	4620
Žár	15,08	868	804	721	400	390	286	314	336
Benešov n. Černou	57,06	4701	4209	3631	1764	1767	1246	1150	1237
Besednice	16,11	1069	1069	898	761	226	224	261	286
Kaplice	40,87	4136	4017	3860	2952	3615	5402	7111	7125
Malonty	61,29	3251	3105	2594	874	1064	1027	1008	1089
Pohorská Ves	81,27	2770	2412	2202	431	286	294	308	323
Soběnov	12,51	725	740	662	421	431	331	273	302

Zdroj: sestaveno podle - Historického lexikonu obcí (www.czso.cz)

Vzhledem k poloze se zde, co se týče *hospodářství*, nejvíce dařilo zemědělství. Dostatek dřeva v lesích podpořil rozvoj řemesel jako šindelář, bednář či truhlář. Lesnictví a zmíněné sklářství také patřilo k obvyklým zdrojům obživy. Lesnictví významně souvisí s vývojem celého regionu Novohradska. Po transformaci roku 1922 vznikl státní podnik Lesy České republiky. Jím byla ustanovena lesní správa Nové Hrady, snažící se o ochranu státního lesního fondu, jeho zachování a rozvoj. Snaží se vytvořit stabilní lesní ekosystém, druhovou rozmanitost porostů a zajistit trvalou produkci dřeva. Lesní správa Nové Hrady momentálně spravuje 20 400 ha státních i soukromých lesních půdy, z toho na 4600 ha je realizováno lesní hospodářství (Kol. autorů, 2006, s. 669 – 677).

Novohradsko postrádá množství nerostných surovin. Nevyskytují se zde žádná významnější ložiska rud. Z nerostných surovin se zde těží různé typy žulových hornin. Jihovýchodně od Trhových Svinů se nachází kamenolom Rejta, těží se zde hlavně granodiorit a dle geologického průzkumu lze životnost lomu předpokládat minimálně na dalších 80 let.

Dále se zde těží žula či v menší míře písky a štěrkopísky. Zajímavostí je výskyt vltavínů. Pocházejí z mladotřetihorních sedimentů. Vltavíny se upravují broušením a využívají se na výrobu šperků. V oblasti Nových Hradů nalezneme menší ložiska rašeliny, ale pro těžbu nemají význam. Rašeliniště o větší rozloze se nachází v centrální části Novohradských hor, ale jsou zákonem chráněna a do budoucna se s jejich těžbou nepočítá (Kol. autorů, 2006, s. 705 – 711).

Jedna z nejznámějších firem působící na území je HBSW v Byňově. Společnost čerpá vodu z hlubinného zdroje podzemního jezera v hloubce 260 metrů v nivě řeky Stropnice. Hlubinný vrt se nachází mezi CHKO Třeboňsko a Památkovou zónou Novohradské hory. Na prodejní pult se tento produkt dostává jako Dobrá voda. Firma HBSW vznikla již počátkem 90. let na základě náročného geologického výzkumu, který potvrdil, že se jedná o vodu zdravotně nezávadnou a obsahující minerální látky. V 90. letech byl výrobce Dobré vody na českém trhu téměř sám, dnes se podílí na trhu balených vod 21 %. Exportuje na Ukrajinu, Slovensko a do Polska. Majitelem HBSW je italský podnikatel Antonia Pasquale, který dále vlastní Karlovarské minerální vody a třetinový podíl Hanácké kyselky (www.ekonomika.idnes.cz, 4. 2. 2010).

Strukturu dopravy tvoří vhodná kombinace silniční a železniční dopravy. Nachází se zde jak místní komunikace, tak i mezinárodní silnice E55, která území z části lemuje. Do budoucna je plánovaná výstavba dálnice D3, která by měla vézt z Prahy přes Tábor, České Budějovice směrem k rakouským hranicím. Novohradská by se dotkla v oblasti Dolního Dvořiště – Kaplice, kde by byla totožná s existující E55. Neustálý vzestup silničního provozu se samozřejmě odráží na poškození silnic. Místní infrastruktura je relativně dost poškozená. Způsobují to zejména přetížené kamiony vozící kmeny stromů, či materiál z lomů. Na takto silnou zátěž nebyly silnice stavěny. Také střídání ročních období, déšť a mráz mají dopad na kvalitu silnic (Kol. autorů, 2006, s. 749 – 752).

Železnice sloužila již ve 20. století k přepravě dřeva z lesů, ale také k přepravě osob. Vznikaly různé úseky železničních tratí a až v poválečném období, po roce 1951 nastala modernizace. Dnes železniční síť tvoří mezinárodní tratě České Budějovice – Kaplice – Horní Dvořiště – Summerau a mezinárodní trať České Budějovic – Nové Hrady – Gmünd. Z letecké dopravy by mohla být pro toto území zajímavá plánovaná přestavba vojenského letiště na civilní a to v Plané u Českých Budějovic, což by rozvoj cestovního ruchu určitě také pozitivně ovlivnilo.

Fyzicko – geografická a socioekonomická sféra se navzájem propojují a pouze společně mohou tvořit funkční celek. Již v dřívějších letech byla fyzicko – geografická složka

aktivovaná a stala se pevným základem pro rozvíjející se potenciál cestovního ruchu. Socioekonomická oblast je neméně důležitá, řeší občanskou vybavenost, hospodářství, obyvatelstvo a dopravu, což jsou neméně podstatné faktory pro lokalizaci cestovního ruchu.

4.3 Charakteristika cestovního ruchu

V dřívějších letech měla tato oblast jednu z nejméně výhodných poloh v rámci České republiky. Ne pro svoji geografickou polohu na samém cípu jižních Čech, ale původně se jednalo o izolované hraniční pásmo, které bylo v historii vylidněno. Po roce 1989 zde byl rozvoj cestovního ruchu v začátcích. Rozsáhlý potenciál přírodních a společenských atraktivit nebyl v minulosti ceněn či využíván. Pravděpodobně právě proto zde nalezneme místy nedotčenou přírodu, cenné biocenózy a v posledních letech zde cestovní ruch zaznamenává rychlý rozvoj.

Přes těžká období, kterými Novohradsko v 19. letech prošlo, lze konstatovat vysoký potenciál cestovního ruchu. Nejmarkantnější výhodou je jeho poloha. Příznivá nadmořská výška členitého horského reliéfu je ideální pro prožití aktivní dovolené. Podniknout zde můžeme turistiku, horskou turistiku, cykloturistiku, lyžování, lov, rybolov, či sběr lesních plodů. Návštěvník upřednostňující klidnou dovolenou a odpočinek si také přijde na své. Krásná a výjimečná příroda vás učaruje a čistý horský vzduch dodá potřebné síly. Je však velice důležité, aby i nadále příroda zůstala v souladu s člověkem a s pomocí regionálního rozvoje a financí se tento region nadále vyvíjel. Také samotná geografická poloha sledovaného území je významným potenciálem. V rámci jižních Čech sousedí s velice navštěvovanými mikroregiony, a to s Českobudějovickem ze severu, s Českokrumlovskem ze západu a s Třeboňskem na severovýchodě. Jižní část sousedí s rakouskou spolkovou zemí Horní Rakousko. Takto strategická poloha je pro Novohradsko velkou výhodou. Intenzita a rozmístění cestovního ruchu úzce souvisí s ubytovacími zařízeními a nabízenými doprovodnými službami. Ať už se jedná o krátkodobé či dlouhodobé pobyty, je důležité, aby zde bylo příhodné zázemí. To nejintenzivněji nabízí města a okolí Nových Hradů, Trhových Svinů a Kaplice. Vzhledem k malé rozloze a relativně dobré dopravní síti je zde dobrá mobilita. Rozvoji cestovního ruchu by také mohl přispět fakt, že se stále jedná o zřízení CHKO Novohradské hory (Kol. autorů, 2006, s. 775 – 778).

4.3.1 Přírodní atraktivity

- *Žofínský prales* – tato národní přírodní rezervace patří k nejstarším v České republice a v Evropě. Celková rozloha zabírá téměř 100 ha, z toho 44 ha připadá na původní prales. Žofínský prales je významným biotopem pro ohroženou ptačí faunu. K velkému poškození došlo v poválečné době, kdy byl narušen přemnoženými stavy jelenů. Dnes je celý areál oplocen, aby bylo zabráněno vstupu zvěře. Není zde přístup pro veřejnost, pouze v konkrétních případech a s doprovodem. K okraji přírodní rezervace se můžeme podívat, půjdeme-li po zelené turistické značce z Pohorské Vsi do Hojné Vody či po cyklostezce č. 34 Žořina k Huťskému rybníku.
- *Prales Hojná Voda* – tato národní přírodní památka byla založena roku 1838. Jedná se o jednu z nejstarších přírodních rezervací ve střední Evropě. Má rozlohu 8,56 ha a na rozdíl od Žofínského pralesa je veřejnosti přístupná. K velkému poškození území došlo v období světových válek, kdy byly nejsilnější jedle vykáceny pro stavbu lodí.
- *Chráněný park Terčino údolí* – vyhlášeno roku 1949. Nachází se 1 km od města Nové Hradky v údolí říčky Stropnice. Parkem prochází jeden vycházkový okruh a dvě naučné stezky. Toto romantické prostředí dokreslují stavby z 18. - 19. století, které svého času sloužily jako lázně. Součástí naučné stezky je uměle vytvořený vodopád na říčce Stropnici postaven roku 1817. Park je cenný zejména z dendrologického hlediska, kdy zde můžeme nalézt mnoho exotických, okrasných či vzácných dřevin. Nachází se zde 500 let starý památný dub.
- *Huťský rybník, Myslivna, Kamenec, tok Stropnice, Pohorský rybník, Zlatá Ktiš.*
- *Další přírodní atraktivity úzce souvisí s kapitolou 3.1.6.*

(Kol. autorů, 2006, s. 257–264)

4.3.2 Kulturně-historické atraktivity

- *Město Nové Hrad* – pochází ze 13. století a bylo postaveno na tzv. Vitorazské stezce. Mezi nejvýznamnější stavby patří gotický kostel Svatého Petra a Pavla, Klášter Božího Milosrdenství Rodiny Panny Marie, gotický hrad v Nových Hradech, který byl obklopen suchým příkopem, a v minulosti byl několikrát zničen požáry a poté barokně rozšířen. Jeho poloha je více než strategická, protože zmíněná Vitorazská stezka z Čech do Rakouska vedla přímo průchozím hradem, čímž byla zajištěna nejen lepší ochrana hranic, ale také výběr mýt. Nákladná rekonstrukce této Národní kulturní památky byla dokončena roku 2000 a nyní nabízí návštěvníkům 2 prohlídkové trasy.

- *Tvrz Cuknštejn* – stavba pocházející z 15. století se nachází v jižní části Terčina údolí. Celá léta patřila rodu Buquoyů a roku 1945 byl zkonfiskován a stal se majetkem ČSR. Poté chátrala až do roku 1999, kdy tvrz získaly Nové Hradý. Dnes je majetkem soukromé osoby, která ji postupně rekonstruuje. Zatím není veřejnosti přístupná, ale po dokončení rekonstrukce se se zpřístupněním počítá.
- *Tvrz Žumberk* – ves Žumberk je jednou ze tří dochovaných opevněných vesnic v Evropě. Původně gotická tvrz byla přestavěna na renesanční zámek v italském venkovském stylu. Prošel několika rekonstrukcemi v 19. a 20. století, dnes je ve velmi dobrém stavu a nabízí muzejní expozici lidového malovaného nábytku.
- *Kraví hora* – viditelný vrch klenbovitého tvaru se nachází 953 m n. m. a patří k významným dominantám Novohradských hor. Těsně pod vrcholem se nachází 37 metrů vysoká rozhledna. Původně železná vojenská hláska byla v roce 2001 přestavěna na telekomunikační věž a současně rozhlednu, která nabízí krásný pohled do širokého údolí a je veřejnosti celoročně volně přístupná.
- *Cetviny* – malá vesnička ležící v katastru Dolního Dvořiště byla původně rozsáhlým městysem čítajícím přes 600 obyvatel a téměř 120 budov. Vzhledem k poloze v příhraničním pásmu byla většina staveb v 50. letech zdemolována. Zachráněn byl Kostel Narození Panny Marie, který je nejvýznamnější a nejviditelnější dochovanou stavbou, jehož rekonstrukci podpořilo Ministerstvo kultury ČR.
- *Dobrá Voda u Nových Hradů* – dominantou této malé osady je poutní a farní kostel Panny Marie Nanebevzaté. K baroknímu chrámu náleží dvě věže a kaple, ve které se nachází nádrž s léčivým pramenem.
- *Trocnov* – rodiště Jana Žižky, nachází se 8 km od Trhových Svinů. Nalezneme zde 2 km dlouhou naučnou stezku Žižkovým rodištěm a Muzeum husitského odboje.
- *Historicko – naučná stezka "Paměti Novohradská"* – základní okruh dlouhý 46 km čítá 17 zastávek, kde se návštěvník dozví zajímavosti z historie i současnosti. V případě menší fyzické zdatnosti turistů lze využít 2 kratší okruhy.

Vedle přírodních atraktivit a historických památek, které jsou pro cestovní ruch stěžejní, nesmí být opomenuty kulturní akce, které lákají každoročně tisíce návštěvníků. Známá je každoročně konaná taneční soutěž Novohradská číše, kterou pořádá Taneční soubor v Nových Hradech a v roce 2011 proběhne již 33. ročník. Další poutavou akcí zmíněného města jsou Historické rytířské slavnosti konající se v červnu. Svou atmosférou a programem

přenáší návštěvníky do dávných dob, kdy se mohou vžít do tehdejšího života místních obyvatel a zkusit si dnes již zaniklá řemesla. V Trhových Svinech je každý rok pořádán Mezinárodní festival dechové hudby Karla Valdaufa. Kaplice láká pořádáním Srazu veteránů všech značek, které pořádá Veteran car club Kaplice. V Besednici je pořádáno Tradiční setkání heligonkářů. Tato tradice se datuje již od roku 1981, těší se veliké oblibě a vysoké návštěvnosti z celé republiky (www.novohradky.info.cz, 12. 9. 2010).

5. ANALÝZA DISTRIBUCE LŮŽKOVÝCH KAPACIT V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH

Kapitola je zaměřená na celkovou analýzu kvantity a kvality lůžkových kapacit na Novohradsku. Kvantitativní stránka byla zhodnocena posouzením počtu ubytovacích zařízení, kdy jsou zvažovány jako ubytovací zařízení hotely, penziony, ubytování v soukromí a ostatní ubytovací zařízení zahrnující turistické ubytovny a kempy. Kvalitativní stránka vyhodnocená podle doprovodných služeb, které jednotlivá ubytovací zařízení nabízí. Doprovodné služby členíme na standardní a nadstandardní. S cílem vytvořit podrobné posouzení jednotlivých sekcí, bylo vymezené území rozčleněno do 13 obcí. U každé z nich jsou uvedeny základní informace o obci, jejich poloha v rámci celého území, inventarizace lůžkových kapacit a nabízených doprovodných služeb, potenciál cestovního ruchu a s tím související dostupné atraktivita.

5.1 Nové Hrady

Obec Nové Hrady, která má statut města, čítá 2612 obyvatel a do jejího katastrálního území spadají obce Byňov, Mýtiny, Nakolice, Obora u Vyšného, Štiptoň, Údolí u Nových Hradů, Veveří u Nových Hradů, Vyšné. Nachází se v přibližné nadmořské výšce 560 m n. m. a je se svou rozlohou 79,68 km² třetí největší oblastí. Průměrný věk je 40 let. Nové Hrady se nachází 15 km od hranic s Rakouskem, což mělo a má bezprostřední dopad na vývoj osídlení a rozmístění obyvatel, z čehož také plyne nízká hustota osídlení.

Jak už sám název oblasti napovídá, můžeme Nové Hrady považovat za jedno z center Novohradska. Přestože se nachází na okraji vymezeného území, je turisticky velice zajímavé, nabízí mnoho přírodních i společenských atraktivit. Jako příklad lze zmínit hrad Nové Hrady, empírový zámek, zámecký park, náměstí s barokní radnicí, hrobka rodu Buquoyů, kostel sv. Petra a Pavla, klášter Božího milosrdenství a další. Návštěvnost města je do jisté míry ovlivněna i každoročním konáním mezinárodních letních hudebních kurzů. V roce 2010 se uskuteční již 4. ročník a je určen amatérům, studentům i pedagogům, kteří mají zájem o komorní a orchestrální hru na smyčcové nástroje.

Výhodná je také poloha vůči sousednímu Rakousku. Rakouské město Weitra je vzdálené pouze 14 km a je turisticky velmi atraktivní. Možnost návštěvy zámku, přírodního koupaliště a nadšence golfu potěší golfový park s 18 jamkami. Milovníci zimních sportů si zde také přijdou na své. Na české straně je značná absence lyžařských areálů, proto se nabízí

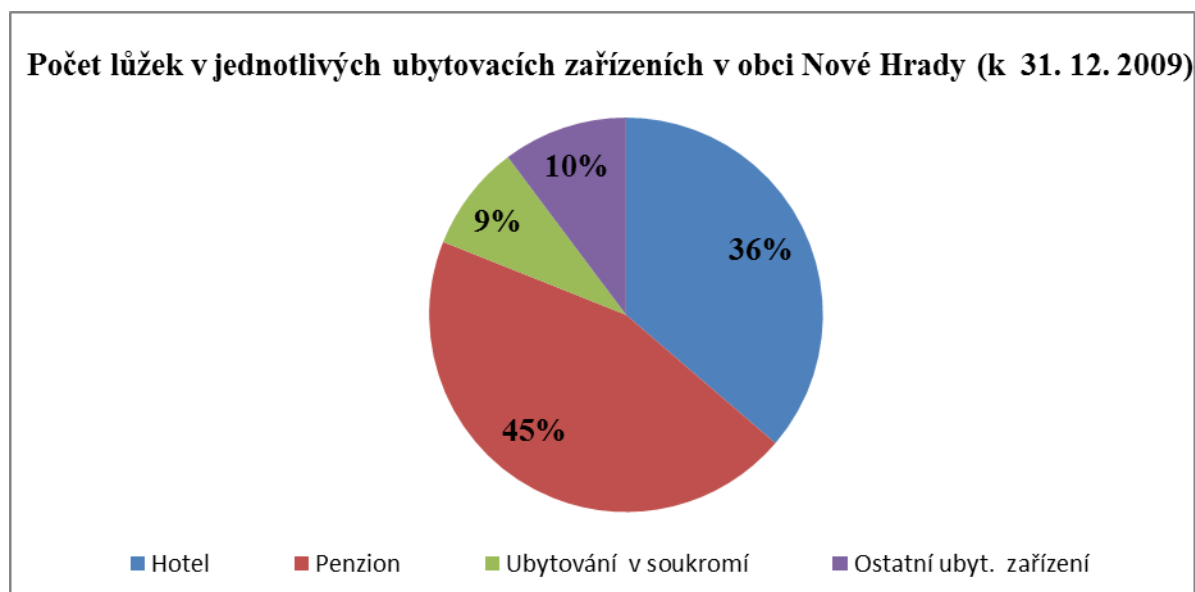
využít skiareály v Rakousku – Harmansschlag (25 km), Karlstift (35 km) nebo Sandl (45 km). Celoročně lze využít 16 km vzdálený aquapark (<http://www.novehrady.cz>, 14. 5. 2010).

Tabulka 2: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Nové Hrady (k 31. 12. 2009)

Ubytovací zařízení	Hotel	Penzion	Ubytování v soukromí	Ostatní ubyt. zařízení	CELKEM
Počet objektů	4	18	12	3	37
Počet lůžek	283	349	68	80	780

Zdroj: vlastní data, 2009

Graf 1: Počet lůžek v jednotlivých ubytovacích zařízeních v obci Nové Hrady

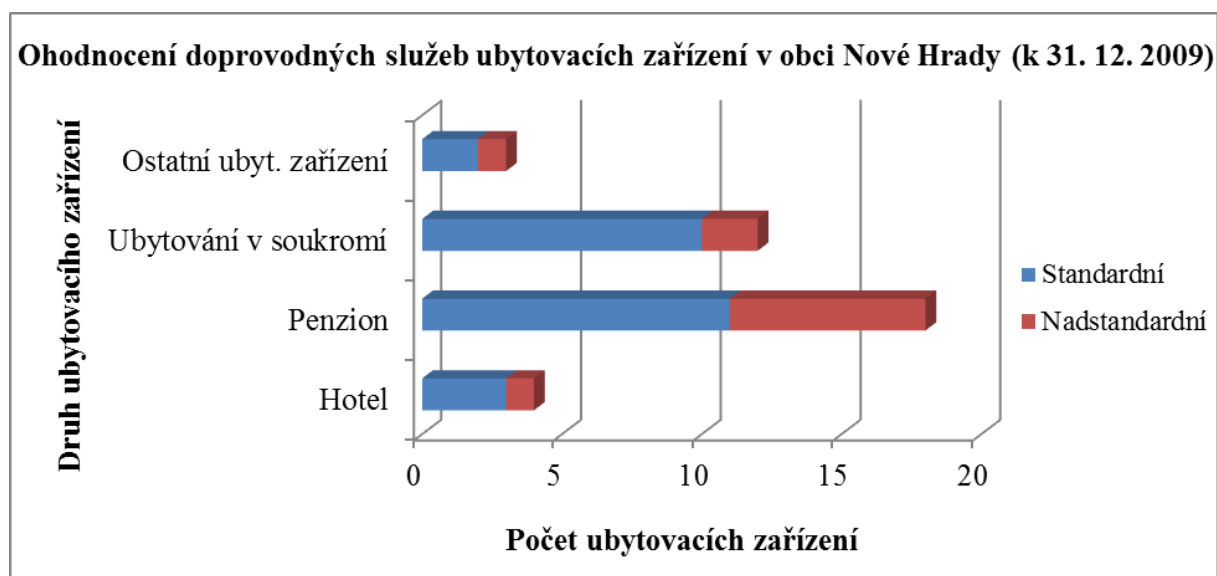
Zdroj: vlastní data, 2009

Nové Hrady zaujímají první místo v distribuci lůžkových kapacit z celého vymezeného regionu. Je zde registrováno více než 30 % (tj. 780 lůžek) všech lůžkových kapacit. Zaujímá také první místo v hustotě rozmístění lůžek – 9,8 lůžek/km². Na grafu č. 1 vidíme, že nabídku lůžkových kapacit můžeme srovnat u hotelů a penzionů. Přestože jsou v Nových Hradech pouze čtyři hotely, se svou kapacitou 286 lůžek jsou srovnatelné s penziony, které v 18 objektech nabízí 349 lůžek. Méně výrazné je ubytování v soukromí, ve 12 objektech disponuje 68 lůžky a 80 lůžek mají kapacitu ostatní ubytovací zařízení. Zde jsou zaevidovány 3 objekty, z toho dvě turistické ubytovny a jeden kemp, které jsou využívány převážně v letní sezóně.

Tabulka 3: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Nové Hradky

Ohodnocení služeb	Hotel	Penzion	Ubytování v soukromí	Ostatní ubyt. zařízení
Standardní	3	11	10	2
Nadstandardní	1	7	2	1

Zdroj: vlastní data, 2009

Graf 2: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Nové Hradky

Zdroj: vlastní data, 2009

Ze čtyř hotelů nabízí pouze jeden nadstandardní služby, ale považujeme jej za velice podstatný. Wellness Hotel Residence se nachází přímo na náměstí Nových Hradů a má kapacitu 140 lůžek. Nabízí nadstandardní služby jako fitness, masáže, bazén, vířivku, solnou jeskyni, kongresové centrum, hudební koncerty pro hotelové hosty, kurzy společenských tanců či kurz malování. Pro případné klienty jsou v nabídce víkendové a týdenní relaxační pobyty. Tento hotel je významný jak pro individuální návštěvníky, tak pro firmy, které zde pořádají svá školení a semináře. Také nesmíme opomenout význam pro občany města. Díky své kapacitě lze hotelové kongresové centrum využívat k pořádání seminářů, přednášek a místních společenských akcí. Nadstandardní služby nabízí 39% penzionů, což považují za velice kladné. Často nabízené nadstandardní služby jsou možnosti rybolovu, bazén, jízdy na koních či vinotéka. Mezi standardními je nejčastější úschovna kol, která je pro tuto oblast více než patřičná. Co se týče ubytování v soukromí, převládají standardní služby, výjimku tvoří

dvě ubytovací zařízení, kde je bazén a možnost rybolovu. V letních měsících hodně navštěvovaný Autokemp Veveří řadíme mezi ostatní ubytovací zařízení poskytující nadstandardní služby, jedná se o možnost koupání a rybolovu ve Veverském rybníce, hřiště na míčové hry, jízdy na koních.

Vhledem k atraktivitám a zázemí cestovního ruchu, které Nové Hrady a okolí nabízí, hodnotím kvalitativní a kvantitativní distribuci lůžek a náležitých doprovodných služeb jako velice kladnou. Je zřejmé, že zde prodělal cestovní ruch veliký vzestup a je důležité v této tendenci setrvat. Vysoký procentuelní podíl (42%) objektů nabízející nadstandardní služby je adekvátní této oblasti a uspokojí jakkoliv náročného klienta.

5.2 Trhové Sviny

Správní obvod Trhové Sviny s výměrou 52,8 km² zahrnuje obce Trhové Sviny, Březí, Bukvice, Čerejov, Hrádek, Jedovary, Něchov, Nežetice, Otěvěk, Pěčín, Rankov, Todně, Třebíčsko a Veselka. První zmínky datovány ve 13. století, kdy zde byla menší osada s hradem, který se do dnešní doby nedochoval. Žije zde 4995 občanů a přibližná nadmořská výška oblasti dosahuje 485 m n. m. Z pohledu občanské vybavenosti je zde nejlepší situace z celé sledované oblasti. Trhové Sviny můžeme považovat za kulturní, vzdělanostní a politické centrum sledovaného území.

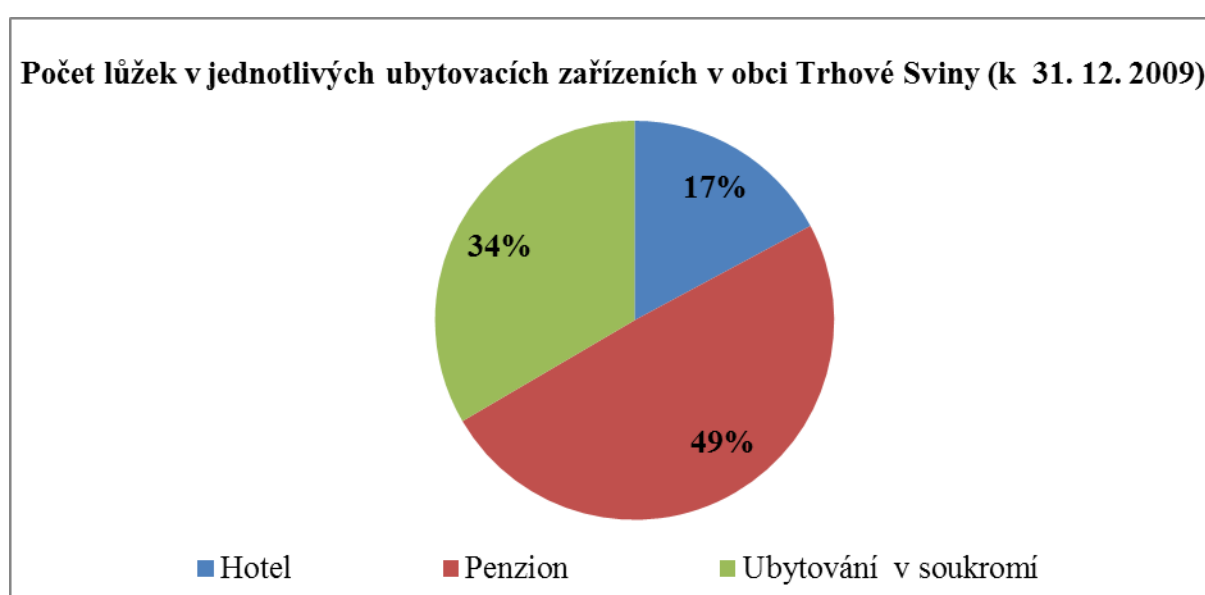
Z kulturně – historických atraktivit zmiňme zajímavý kostel Nejsvětější Trojice nacházející se přímo v centru Trhových Svinů. Buškův vodní hamr vystavěný na Klenském potoce na přelomu 18. – 19. století nabízí veřejnosti přístupnou expozici kovářských a hamernických výrobků. Tato oblast je bohatá zejména na přírodní atraktivitu. Přírodní památka "Dáblík" je státem chráněnou památkou, vyznačuje se chráněným mokřadním ekosystémem, který vzniknul na místě neudržovaného rybníka. Sedm kilometrů západně od Trhových Svinů u obce Olešnice se nachází soustava olešnických rybníků. Toto území není sice chráněnou oblastí, ale krásné prostředí láká k příjemným procházkám. K základnímu poznání města a okolí můžeme využít přírodovědnou naučnou stezku Trhosvinensko (<http://www.tsviny.cz>, 14. 5. 2010).

Tabulka 4: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Trhové Sviny (k 31. 12. 2009)

Ubytovací zařízení	Hotel	Penzion	Ubytování v soukromí	CELKEM
Počet objektů	1	7	18	26
Počet lůžek	58	167	113	338

Zdroj: vlastní data, 2010

Graf 3: Počet lůžek v jednotlivých ubytovacích zařízeních v obci Trhové Sviny

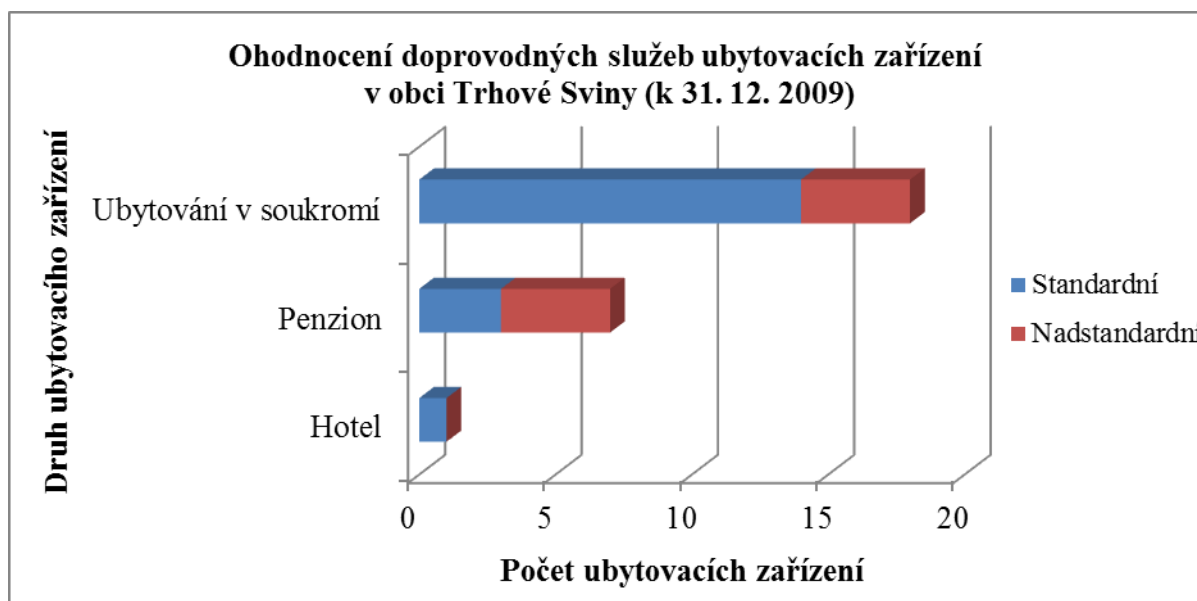
Zdroj: vlastní data, 2009

Počet lůžek oblasti Trhosvinenska zaujímá 3. místo ze všech 13 sledovaných částí vymezeného území. Celkem zahrnuje 338 lůžek a hustota rozmístění lůžek dosahuje 6,4 lůžek/km². V k. ú. Trhové Sviny je k dispozici k ubytování 167 lůžek v celkem sedmi penzionech. K významnějším patří Penzion Červené Blato (45 lůžek), Penzion Martinský mlýn (31 lůžek) a Penzion Centrum (18 lůžek). Hotel zde nalezneme pouze jeden a to hotel Atos s kapacitou 58 lůžek. Ubytování v soukromí nabízí 113 lůžek v 18 objektech.

Tabulka 5: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Trhové Sviny

Ohodnocení služeb	Hotel	Penzion	Ubytování v soukromí
Standardní	1	3	14
Nadstandardní	0	4	4

Zdroj: vlastní data, 2009

Graf 4: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Trhové Sviny

Zdroj: vlastní data, 2009

Hotel Atos nabízí ubytování v jedno-, dvou-, tří- a čtyřlůžkových pokojů, tři apartmány a tři pokoje s bezbariérovým přístupem. Disponuje standardními službami zahrnující recepci, parkoviště, restauraci, bar, internet. Převažují penziony poskytující nadstandardní služby (57 %). Nejčastěji se jedná o restauraci přímo v penzionu, v případě Penzionu Červené Blato se jedná o restauraci v mysliveckém stylu, dále nabízí cateringové služby aj. Nachází se přímo na okraji přírodní rezervace Červené Blato s typickou rašeliništní faunou a flórou. Pouze čtyři ze čtrnácti objektů ubytování v soukromí řadíme mezi nadstandardní. V nabídce mají například bazén, možnost rybolovu či půjčovnu kol. Význačný svou nabídkou služeb a velikostí je objekt Romantic house o kapacitě 14 lůžek. Nabízí bazén, půjčovnu kol, krb, zahradu, hlídané parkoviště nebo hřiště.

Na základě provedeného šetření je situace z hlediska ubytovacích kapacit zhodnocena jako podprůměrná. Trhosvinensko má ale bez pochyby velice výhodnou polohu. Nachází se na hlavním tahu mezi Českými Budějovicemi a Novými Hrady, 16 km od lázeňského města Třeboň a 15 km od tepny E 55, která vede až na hraniční přechod Dolní Dvořiště. Z těchto důvodů se domníváme, že je kapacita všech forem ubytování nedostačující. Existence pouze jednoho zařízení hotelového typu je podle mého názoru velice omezená. Postrádám hotel poskytující nadstandardní služby – jako příklad kongresový sál, zasedací místnost, bazén či wellness služby. Sedm penzionů také považuji za nedostatečný počet. Lze se domnívat, že by tato oblast uvítala penziony s větší kapacitou a nadstandardními službami jako jsou bazén nebo půjčovna kol, kterou by jistě návštěvníci ocenili. Turistická ubytovna by v této oblasti také své využití našla. Pro cyklisty, kdy by se mohla ubytovat větší skupina za rozumné ceny, nebo pořádání dětských táborů a sportovních soustředění. Samozřejmě by v areálu ubytovny nesměla chybět hřiště, bazén, společenská místnost a restaurace nebo bistro.

5.3 Benešov nad Černou

Tato obec nacházející se ve středu vymezeného území čítá 1199 obyvatel, žijící na celkové výměře 57 km². Do k. ú. Benešov nad Černou spadají: Benešov nad Černou, Černé Údolí, Daleké Popelice, Děkanské Skaliny, Dluhoště, Hartunkov, Klení, Kuří, Ličov, Pusté Skaliny, Valtěrov, Velké Skaliny a Velký Jindřichov. Ve srovnání s ostatními oblastmi Novohradska zde žije relativně mladé obyvatelstvo (průměrný věk je 37,9 let) a převažuje podíl žen (55%). Z hlediska občanské vybavenosti obec nabízí základní školu, mateřskou školu, zdravotnické středisko, poštu a služebnu Policie ČR.

Velice zajímavá je zdejší historie. První zmínky o Benešově nad Černou pochází z poloviny 13. století, kdy se jednalo o téměř pětitisícové město, s místním pivovarem, „špitálem“ či továrnou na dřevěnou vlnu. Historický ráz města zcela zničily opakované požáry a roku 1881 bylo městečko přejmenováno na Německý Benešov. Tento název přetrvával až do roku 1946. I zde se odrazila existence příhraničního pásma a po dvou světových válkách se z několika tisícového města stala obec s 1700 obyvateli.

Z památkových objektů lze navštívit zmíněný městský pivovar, který dnes již vaření piva neprovozuje, dále od husitských válek opuštěnou Tvrz Benešov nad Černou či Kostel sv. Jakuba staršího – původně gotický, barokizován v 17. století. V blízkém okolí nalezneme

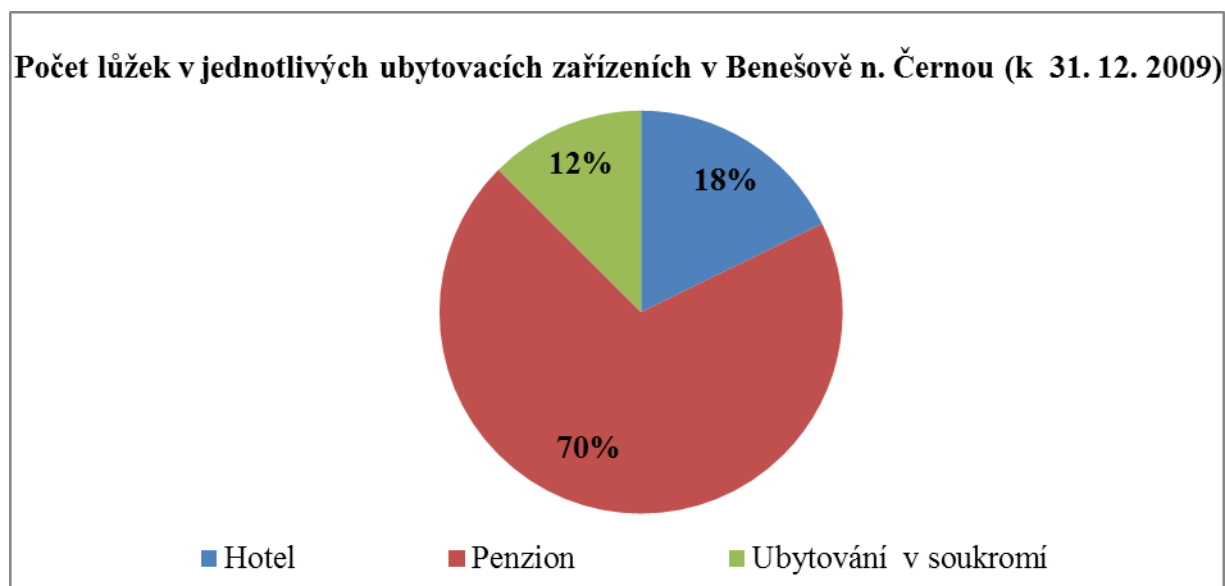
prales Hojná Voda¹⁶ a také 6 km dlouhou naučnou stezku „Brána Novohradských hor“, která nás provede zajímavými místy v okolí (<http://www.benesovnc.cz/>, 15. 5. 2010).

Tabulka 6: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v Benešově nad Černou (k 31. 12. 2009)

Ubytovací zařízení	Hotel	Penzion	Ubytování v soukromí	CELKEM
Počet objektů	2	6	3	11
Počet lůžek	27	106	19	152

Zdroj: vlastní data, 2009

Graf 5: Počet lůžek v jednotlivých ubytovacích zařízeních v obci Benešov nad Černou

Zdroj: vlastní data, 2009

V k. ú. Benešov nad Černou můžeme využít kapacity 152 lůžek v 11 objektech. 70% lůžkové kapacity je v penzionech, kdy k významnějším patří penzion Vinický dvůr¹⁷. Nabízí svým hostům samostatná apartmá, rodinný pokoj a tři třílůžkové pokoje. V blízkém okolí je možnost turistiky, cykloturistiky, běžkování či návštěva různých historických památek. Dále zmíněn penzion Přehrada (22 lůžek), penzion Adam (21 lůžek) a penzion Líva (18 lůžek). Jak vidíme v grafu 5, spadá 12 % lůžek do kategorie ubytování v soukromí, kdy tři objekty

¹⁶ Viz kapitola 4.3.1.

¹⁷ <http://www.penzionwellness.cz/relaxacni-pobyty-vikendy/index.php?id=&site=uvodni-stranka> (17. 5. 2010)

disponují nabídkou 19 lůžek. Z pohledu ubytování hotelového typu jsou zmapovány dva hotely: hotel Černá nabízí šest dvoulůžkových pokojů, hotel U Petra šest dvoulůžkových pokojů a jeden třílůžkový. Dle klasifikace¹⁸ považujeme hotel za ubytovací zařízení takové, které mimo jiné disponuje minimálně deseti pokoji. V tomto bodě nebylo splněno kritérium v případě obou hotelů v Benešově nad Černou. Přestože dle klasifikace podmínka splněna nebyla, zahrnuji v šetření zmíněná ubytovací zařízení mezi hotely a to z důvodu, že klasifikace je pouhým doporučením, ne nařízením a respektuji proto kategorizaci dle provozovatele zařízení.

Tabulka 7: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v Benešově n. Černou

Ohodnocení služeb	Hotel	Penzion	Ubytování v soukromí
Standardní	2	1	3
Nadstandardní	0	5	0

Zdroj: vlastní data, 2009

V oblasti doprovodných služeb se setkáme převážně se standardními službami. Výjimku tvoří penziony. Zde převažují (80%) penziony zprostředkující nadstandardní služby. Znamenitou nabídku poskytuje penzion Vinický dvůr. Vedle základní možnosti stravování, je zde i venkovní bazén, sauna, zajímavé wellness služby, masáže a další fyzioterapeutické procedury. Penzion nabízí různé relaxační pobyty a tyto služby zastřešují odborníci z oblasti terapie, fyzioterapie a aromaterapie. Myslím si, že penzion nabízí vskutku zajímavé služby, kdy si každý přijde na své. Penzion Líva řadíme mezi nadstandardní. V jeho nabídce nalezneme venkovní bazén, zapůjčení sportovních potřeb, možnost rybaření aj.

Souhrnně hodnotím situaci na Benešovsku jako podprůměrnou. Vzhledem ke krásné přírodě, klidnému prostředí a možnosti návštěvy historických památek v okolí zde postrádám zejména vyšší kapacitu v kategorii ubytování v soukromí. Převažující nabídku standardních služeb považuji za akceptovatelnou a to zejména z důvodu, že návštěvníky této lokality jsou spíše rodiny s dětmi či cykloturisté, pro které je často cena, jenž úzce souvisí s nabídkou doprovodných služeb, rozhodující.

¹⁸ Viz 3.3.1.

5.4. Horní Stropnice

Území ve správě Obecního úřadu Horní Stropnice je svou rozlohou druhé největší ve sledovaném území, je složeno ze 12 katastrálních území (Bedřichov u Horní Stropnice, Dlouhá Stropnice, Dobrá Voda u Horní Stropnice, Hojná Voda, Horní Stropnice, Konratice, Meziluží, Paseky u Horní Stropnice, Rychnov u Nových Hradů, Staré Hutě u Horní Stropnice, Svěbohy a Šejby) o celkové rozloze 79,9 km² a k trvalému pobytu se hlásí 1564 obyvatel¹⁹.

Místní zajímavostí je „Vodní dílo Humenice“ na řece Stropnici. Bylo uvedeno do provozu v roce 1989. Má 22 m vysokou sypanou přehradní hráz, která v případě potřeby zadržuje až 800 000 m³ vody (při povodni v roce 1996 zadržela 480 000 m³ vody). Za návštěvu stojí vrchol Kraví hora (953 m n. m.) se 35 metry vysokou rozhlednou, dále bývalé rožmberské lázně – dnes letovisko Hojná Voda.

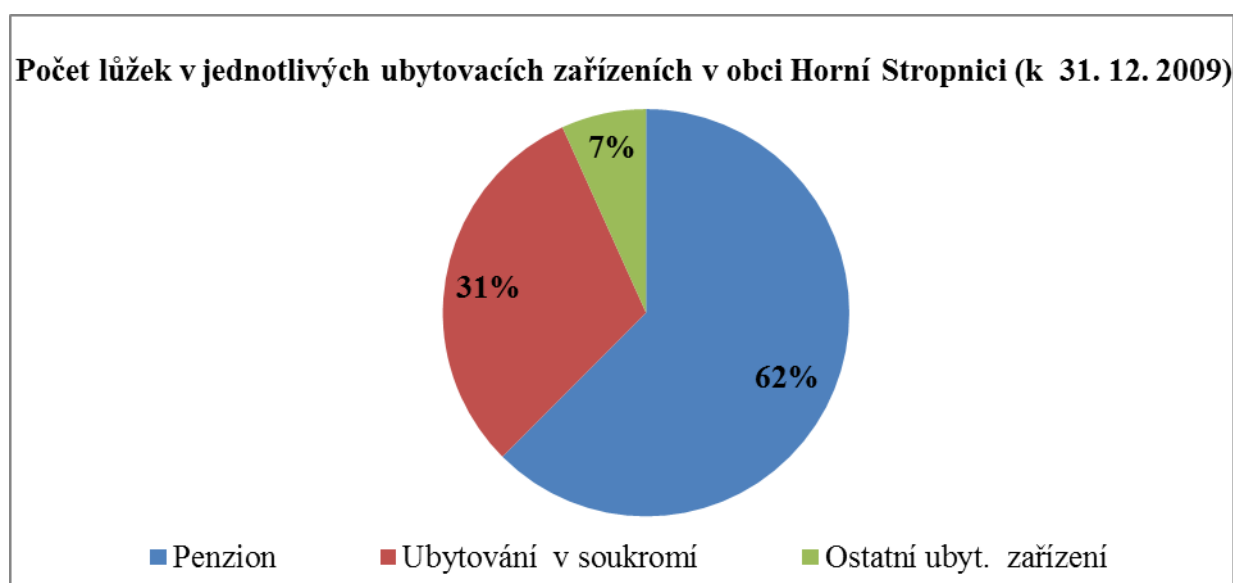
(<http://www.horni-stropnice.cz/priroda-historie-pamatky/d-31043/p1=2741>, 22. 5. 2010)

Tabulka 8: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Horní Stropnice (k 31. 12. 2009)

Ubytovací zařízení	Penzion	Ubytování v soukromí	Ostatní ubyt. zařízení	CELKEM
Počet objektů	8	11	1	20
Počet lůžek	185	91	20	296

Zdroj: vlastní data, 2009

Graf 6: Počet lůžek v jednotlivých ubytovacích zařízeních v obci Horní Stropnice

Zdroj: vlastní data, 2009

¹⁹ Dle sčítání obyvatel v roce 2001.

Katastrální území Horní Stropnice se v celkovém součtu umístilo na 4. místě, kdy 20 objektů čítá 296 lůžek. Převažuje počet lůžek v penzionech (62%). Celkem osm penzionů nabízí 185 lůžek. Nachází se zde penziony větší kapacity s průměrem na jeden penzion cca 23 lůžek. Největší penzion Přehrada (50 lůžek) a penzion Horní Stropnice (50 lůžek). Kapacita u ubytování v soukromí je oproti penzionům poloviční (31%) s průměrem na jeden objekt cca 8 lůžek, nabízené formou apartmánů. Jeden objekt zastupuje kategorii ostatní ubytovací zařízení. Jedná se o turistickou ubytovnu disponující 20 lůžky. S ubytováním hotelového typu se v oblasti nesetkáme.

Tabulka 9: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Horní Stropnice

Ohodnocení služeb	Penzion	Ubytování v soukromí	Ostatní ubytovací zařízení
Standardní	8	7	0
Nadstandardní	0	4	1

Zdroj: vlastní data, 2009

Z pohledu doprovodných služeb převažují (75%) zařízení poskytující standardní služby. U penzionů můžeme běžně využít úschovnou kol, posadit se na terasu a využít gril. Penzion s nadstandardními službami zde není. U ubytování v soukromí je stav vyrovnaný. Zajímavé nadstandardní služby nabízí Chalupa v Meziluží nacházející se na samotě nedaleko Horní Stropnice. Svým hostům nabízí ubytování v nově zrekonstruovaných apartmánech s wifi přístupem na internet, s možností relaxace na krásné zahradě s altánem, projížďkami na koních a rybolovem. Turistická ubytovna je také zařazena mezi nadstandardní. Disponuje zázemím, jako jsou WC, sprchy, společná kuchyně, volejbalové hřiště, pískoviště a dostatek parkovacích míst.

Domnívám se, že po celkovém zhodnocení Horní Stropnice a jejího okolí je stav nedostačující a poskytovanými službami podprůměrný. Vzhledem k veliké rozloze a potenciálu oblasti bych očekávala vyšší kapacitu lůžkových kapacit ve všech kategoriích. Myslím si, že kardinálním problémem je absence ubytování hotelového typu. V dnešní době, kdy požadavky klientů neustále stoupají, by zde i menší hotýlek s atraktivními službami našel své využití. Výhodou je, že je tato oblast atraktivní celoročně. V letních měsících k odpočinku, turistice, cykloturistice či návštěvy památek v blízkém okolí, v zimních měsících možnost provozování zimních sportů (běžkování, bruslení, sjezd na lyžích).

5.5 Kaplice

Město Kaplice a její katastrální území (Kaplice, Blansko, Dobečov, Hradiště, Hubenov, Kaplice, Květoňov, Mostky, Pořešín, Pořešinec, Rozpoutí, Žďár) o rozloze 40,87 km² se nachází na nejzápadnějším výběžku vymezeného území a přímo sousedí s mikroregionem Český Krumlov. Počet obyvatel je 6 697.²⁰ Občanská vybavenost je na velice dobré úrovni, občané mají k dispozici polikliniku, dvě lékárny, poštu, sbor Hasičů a Policie ČR, z kulturních zařízení zde máme Kulturní dům, kino, Slovanský dům, kde je každoročně plesová sezóna a další kulturní akce. Optimální úroveň školství zajišťují dvě mateřské školy, tři základní školy, praktická škola, Gymnázium, Střední odborná škola ekonomická a Střední odborné učiliště, Základní umělecká škola a Dům dětí a mládeže.

Český název města je často spojován s mariánskou kaplí, která stávala v místech dnešního kostela sv. Floriána. Jedna z hlavních dominant kaplického náměstí je místní radnice pocházející z roku 1553. Původně se jednalo o soudní dům, tedy místo, kde se scházela městská rada. Z historických památek můžeme navštívit budovu bývalého pivovaru na Bělidle, který založil rod Buquoyů roku 1648. Dále za návštěvu určitě stojí zmíněný Zámeček Schrötter vzdálen 3 km od Kaplice. Jedná se o bývalou továrnu na nitě, která byla po válce zbořena a zůstala stavba připomínající malý zámeček. Raritou Kaplicka je tzv. „výstražný brzdový kámen“. Nalezneme jej na cestě z Kaplice do Českých Budějovic. Před prudkým klesáním cesty sloužil jako výstraha pro formany a vozky (<http://www.mestokaplice.cz/goto.php?id=&site=begin&from>, 25. 5. 2010).

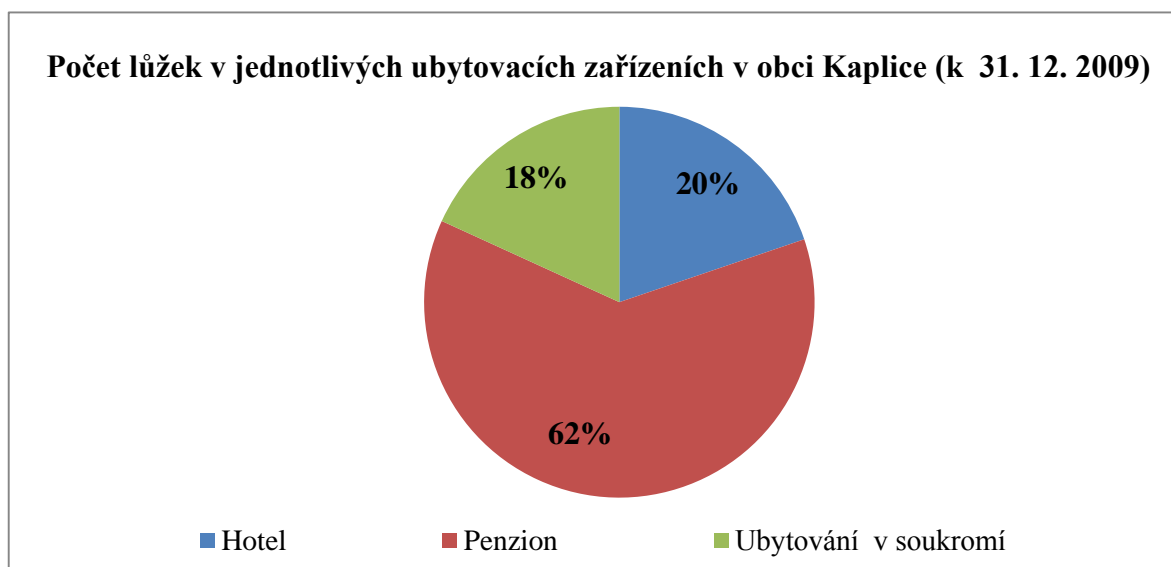
Tabulka 10: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Kaplice (k 31. 12. 2009)

Ubytovací zařízení	Hotel	Penzion	Ubytování v soukromí	CELKEM
Počet objektů	2	11	10	23
Počet lůžek	74	232	68	374

Zdroj: vlastní data, 2009

²⁰ Údaj dle: <http://www.mestokaplice.cz/soubory/soucasnost/statistika-2009-4.pdf>, (20. 5. 2010).

Graf 7: Počet lůžek v jednotlivých ubytovacích zařízeních v obci Kaplice

Zdroj: vlastní data, 2009

Kaplicko se svou kapacitou 23 objektů a 374 lůžek zaujímá 2. místo v rámci šetřeného regionu. Koncentrace většiny lůžkové kapacity je přímo ve městě Kaplice, v okolních vesnicích se nachází pouze několik objektů nabízející ubytování v soukromí. Jak vidíme na grafu 7, značně převažuje ubytování v kategorii penzion (64%). Podíl hotelů (17%) a ubytování v soukromí (19%) je velice vyrovnaný. Důvodem převahy penzionů je poloha Kaplicka. Hlavní mezinárodní silniční tepna E55 lemuje město Kaplice a pokračuje směr hraniční přechod Dolní Dvořiště, dále Freistadt, Linz a Itálie. Ubytování v Kaplici je proto často využíváno cestujícími na obchodních cestách. Menší podíl návštěvníku tvoří rodiny s dětmi. Také ubytovací zařízení jsou tomu přizpůsobená. Hotel Zlatý Kříž (46 lůžek) nalezneme přímo na náměstí města Kaplice, druhý z hotelů Zámeček (28 lůžek) se nachází v obci Mostky nedaleko Kaplice, 10 km od hraničního přechodu Dolní Dvořiště. Největší penzion Apartmány Cederika se nachází v obci Věžovaté Pláně 9 km od Kaplice, na hlavním tahu Kaplice – Český Krumlov. Penzion Mexico (23 lůžek) je situován v obci Hradiště, penziony Míková (20 lůžek) a Na horské (15 lůžek) jsou přímo v centru města.

Tabulka 11: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Kaplice

Ohodnocení služeb	Hotel	Penzion	Ubytování v soukromí
Standardní	0	4	9
Nadstandardní	2	7	1

Zdroj: vlastní data, 2009

Škála poskytovaných služeb obou hotelů je ve srovnání s nabídkou hotelů v okolních obcích zajímavá a z pohledu klasifikace služeb nadprůměrná. Hotel Zlatý Kříž disponuje hotelovou restaurací se 120 místy s možností pořádání školení, večírků, oslav apod., můžeme využít nabízených cateringových služeb. Hotel Zámeček je zajímavý již svou historií. Stavba pochází z 19. století, jednalo se o zámeček, který byl majetkem sudetských Němců. Hotel má bezbariérový přístup, restauraci se 70 místy (v letních měsících možné využít 46 míst na terase), wifi připojení a zajímavé wellness programy. U penzionů také převažují ty nadstandardní. Penzion Na přehradě je největší jak svou kapacitou (72 lůžek), tak i škálou nabízených služeb vhodných pro různou klientelu. Tento rekreační objekt se nachází v klidném prostředí u lesa v usedlosti Děkanské Skaliny. Je možné využít fotbalové a volejbalové hřiště, dětské hřiště s pískovištěm, venkovní stoly na stolní tenis, bazén, ohniště, úschovnu kol a kočárků. Stravování lze objednat předem a to formou plné penze nebo polopenze. Po dohodě lze zajistit rekreační rybaření a lov zvěře. Penzion U podkovy nabízí využití restaurace, obchod se základními potravinami a drobnými upomínkovými předměty, terasu, gril, úschovnu kol a po předchozí domluvě jízdy na koních. Další penziony s nadstandardními službami mají v nabídce bazén, gril či úschovnu kol. Ubytování v soukromí je na standardní úrovni, pouze Chalupa Horní Pláně nabízí širší zázemí služeb – houpačku, bazén, ohniště, garáž a úschovna kol.

Jako v každé sledované oblasti, také na Kaplicku se kvalita a kvantita ubytovacích zařízení přizpůsobila klientele. Zatímco v klidnějších částech Novohradska se mezi návštěvníky řadí zpravidla rodiny s dětmi, turisté, cykloturisté, kteří přijíždí na delší pobyty a nejčastěji využívají ubytování v soukromí, na Kaplicku jsou běžné krátkodobé pobyty (tzv. "na přespání") a vyšší poptávka po vyšších kategoriích ubytovacích zařízení s kompletním zázemím doprovodných služeb.

5.6 Pohorská Ves

Svou rozlohou 81,27 km² se řadí Pohorská Ves a její katastrální území (Pohorská Ves, Lužnice, Pohoří na Šumavě) na první místo sledovaného území, počtem 330 obyvatel je třetí nejmenší. Hustota zalidnění je zde pouhých 0,24 obyvatel/km². Leží v nadmořské výšce 760 metrů. V 5 objektech je kapacita 106 lůžek.

Tabulka 12: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Pohorská Ves (k 31. 12. 2009)

Ubytovací zařízení	Penzion	Ubytování v soukromí	CELKEM
Počet objektů	4	1	5
Počet lůžek	93	13	106

Zdroj: vlastní data

Rodinný penzion Baronův most (32 lůžek) se nachází u obce Pohoří na Šumavě v nejnižnějším cípu České republiky v nadmořské výšce 860 metrů. Budova penzionu pochází z 18. století a jedná se o bývalou hájovnu. Pět kilometrů vzdálený otevřený hraniční přechod do Rakouska využívají pěší, cykloturisté a lyžaři. Stravování je zajištěno v restauraci přímo v penzionu (55 míst), další možnosti: vinárna (25 míst), venkovní krb, hřiště na volejbal a nohejbal, dětské hřiště a parkování přímo u penzionu. Penzion Lesovna Žofín (35 lůžek) byl otevřen v roce 2007 po rozsáhlé rekonstrukci hospodářských stavení v areálu bývalého loveckého zámku. Nachází se nedaleko od přírodní rezervace Žofínský prales, od které je také odvozen název penzionu. Stravování zajišťuje restaurace s letní terasou, dále k využití konferenční místnost pro 30 osob, úschovna kol, přírodní koupaliště v areálu, sauna a vířivka. Ubytování v soukromí poskytuje Rodinná farma Janova Ves (13 lůžek). Jde o chalupu, která je pronajímána jako celek. Občerstvení je nabízeno sezónně přímo na farmě. V sezóně ²¹ je zde možnost stanování a pronájmu maringotek, tento druh ubytování není do šetření zahrnován.

²¹ Od 1. května do 30. září.

5.7 Malonty

Správní území obce Malonty má rozlohu 61,29 km² a zahrnuje 9 katastrálních území – Malonty, Jaroměř, Desky, Meziříčí, Bělá, Bukovsko, Hodonice, Rapotice a Radčice. Trvale zde žije 1290 obyvatel.

Tabulka 13: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Malonty (k 31. 12. 2009)

Ubytovací zařízení	Penzion	Ubytování v soukromí	CELKEM
Počet objektů	5	2	7
Počet lůžek	68	10	78

Zdroj: vlastní data, 2009

Z celkové lůžkové kapacity 78 lůžek je 68 lůžek zajišťováno penziony. Pro milovníky koní je lákadlem penzion Stáj (22 lůžek). Ubytování ve 2–4 lůžkových pokojích, společenská místnost s krbem, ohniště, možnost ustájení a tréninků vlastního koně nebo projížďka na koních z místní stáje. Další penziony jsou již menší kapacity. Mezi doprovodnými službami jsou bazén, ohniště, parkování, zahrada. Ubytování v soukromí je poskytováno dvěma objekty s nabídkou standardních služeb.

5.8 Žár, Čížkrajice, Kamenná

Katastrální území: Žár, Božejov, Žumberk se rozprostírá na rozloze 15,08 km² a trvale zde žije 331 obyvatel. Jednoznačně nejvýznamnějším ubytovacím zařízením je jediný penzion Marie (55 lůžek) se stylovým hostincem, kde je možnost uspořádání svatebních hostin na klíč, rautů a rodinných oslav. Svou kapacitou spadá zmíněné ubytovací zařízení do kategorie hotel, ale jak již bylo dříve vysvětleno, jsou akceptována zařazení ubytovacího zařízení dle kategorizace poskytovatele. Dva objekty poskytující ubytování v soukromí mají v nabídce 10 lůžek a standardní zabezpečení služeb. Všechna zmíněné ubytovací jednotky se nachází v malé obci Žumberk. Obec Žumberk patří k nejstarším z celého území Novohradska a je také jednou ze tří dochovaných opevněných vesnic v Evropě. Může se pochlubit krásnou gotickou tvrzí pocházející z 15. století, která je veřejnosti přístupná. Na samém okraji vesnice se nachází skautská základna, která kromě pořádání skautských táborů nabízí ve volných

termínech ubytování i pro běžné turisty. V celkem 10 chatkách disponuje 40 lůžky a základnou, kde je kuchyně a společenská místnost. Vybaveností zařazena mezi standardní.

Tabulka 14: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Žár (k 31. 12. 2009)

Ubytovací zařízení	Penzion	Ubytování v soukromí	Ostatní ubyt. zařízení	CELKEM
Počet objektů	1	2	1	4
Počet lůžek	55	10	40	105

Zdroj: vlastní data, 2009

Jako nevyhovující shledávám nulovou vytíženost z pohledu ubytování v obci Žár. Přestože svou polohou na hlavní tepně České Budějovice – Trhové Sviny – Nové Hradky přímo vybízí k zastávce či přenocování, nalezneme zde pouze jednu restauraci, ale možnost ubytování zde není.

Obec Čížkrajice a její katastrální území (Boršíkov, Mezilesí, Chvalkov) patří rozlohou k nejmenším ze sledované oblasti. Na rozloze 9 km² trvale žije pouhých 268 obyvatel. Možnost ubytování nabízí kapacitou 5 lůžek ubytování v soukromí se standardním vybavením. Ubytovací zařízení jiných kategorií zde nejsou. Svou roli může hrát sousední k. ú. Trhové Sviny, kde je větší občanská vybavenost, tudíž teoreticky i vyšší potenciál pro umístění ubytovacích zařízení. Přesto se domnívám, že je tato oblast natolik krásnou a turisticky atraktivní oblastí, že by stálo za zamyšlení dnes minimální využití CR hodnotit efektivněji.

K. ú. Kamenná zahrnuje obce Kamenná, Klačary, Kondrač a rozprostírá se na území o rozloze 12,6 km² a celkem zde žije 264 obyvatel. Zajímavostí je průměrný věk obyvatel – 34,6 let. Tato hodnota je jednoznačně nejnižší pro celé Novohradsko (průměrný věk na Novohradsku činí 37,6 let). Důvodem je zejména nová zástavba rodinných domů, která je ovlivněna nízkými cenami místních stavebních parcel. Z pohledu CR zde významnější atraktivitu neshledávám, tomu pravděpodobně odpovídá také nulová distribuce lůžkových kapacit.

5.9 Besednice, Soběnov, Slavče

Besednice se nachází pod Slepíčími horami na západě Novohradska. Od roku 1910 si nese název městyš. V minulosti bylo toto území velice významné těžbou a zpracováním žuly a těžbou cihlářské hlíny. Náves zdobí krásné stavby ve stylu selského baroka a k prohlédnutí

vybízí kostel sv. Prokopa z roku 1738. Besednice a dále přidružené obce Malča, Bída, Buda se rozprostírají na rozloze 12,6 km² a trvale zde žije 867 obyvatel. V letních měsících lze využít koupaliště v obci Besednice či půjčovnu čtyřkolek. V zimě možnost lyžařského vyžití na nedaleké Kozí Pláni (cca 20 km).

Celková lůžková kapacita je 90 lůžek. Všechna jsou nabízena v kategorii ubytování v soukromí. Nejvýznamnějším ubytovacím zařízením je Myslivna pod Kohoutem. K využití až 22 lůžek a nadstandardní doprovodné služby – gril, bazén, zahrada či stolní tenis. Dále za zmínku stojí nově zrekonstruovaná Hájovna Besednice. Disponuje 17 lůžky a nabízí nadstandardní služby jako je např. rybaření. Většina ubytovacích zařízení také disponuje úschovnou kol, která je pro tuto oblast více než přínosná. Zbylá ubytovací zařízení jsou již menší kapacity a nabízí standardní služby.

Tabulka 15: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Besednice (k 31. 12. 2009)

Ubytovací zařízení	Ubytování v soukromí	CELKEM
Počet objektů	7	7
Počet lůžek	90	90

Zdroj: vlastní data, 2009

Tabulka 16: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Besednice

Ohodnocení služeb	Ubytování v soukromí	CELKEM
Standardní	5	5
Nadstandardní	2	2

Zdroj: vlastní data, 2009

Soběnov je katastrální území mezi Kaplicí a Besednicí. Svou rozlohou 12,5 km² je druhé nejmenší a trvale zde žije 361 obyvatel. Z pohledu občanské vybavenosti disponuje potravinami, pohostinstvím, sportovištěm, koupalištěm a kuželnou. Ubytovací zařízení jsou zde pouze dvě. V kategorii ostatní ubytovací zařízení zde evidujeme tábořiště (32 lůžek) a ubytování v soukromí (5 lůžek).

Obecní úřad ve Slavči spravuje na rozloze 12,68 km² šest přilehlých osad, jsou to Lniště, Mohuřice, Keblany, Zaluží, Dobrkovská Lhotka a Dobrkov. Celá oblast se nachází na severním úpatí Slepčích hor a žije zde 521 obyvatel. Dominantou malebné krajiny v okolí

Slavče je nejvyšší vrchol Slepíčních hor – Kohout (869 m n. m.). Kulturní památkou a zároveň zajímavostí je novogotický kostel svatého Filipa a Jakuba, který v roce 2006 oslavil 100 let a tím se řadí mezi „nejmladší“ kostely jižních Čech. Distribuce ubytovacích kapacit je zde zastoupena v kategoriích ubytování v soukromí. První z nich nabízí 13 lůžek a nadstandardní služby jako koupání a rybolov. Druhé má kapacitu 9 lůžek a standardní služby.

V oblasti Besednice, Soběnov a Slavče postrádám ubytování kategorie – penzion. Domnívám se, že menší rodinný penzion se standardními službami včetně restaurace by našel své uplatnění zejména u rodin a párů, které chtějí strávit aktivní dovolenou s možností stravování.

Po podrobném zanalyzování distribuce ubytovacích zařízení v jednotlivých obcích Novohradska hodnotím celkovou situaci jako podprůměrnou ve srovnání s okolními mikroregiony a domnívám se, že potenciál, kterým Novohradsko disponuje je využit pouze minimálně. V souhrnu můžeme mluvit o nerovnoměrném rozmístění ubytovacích zařízení, kdy převažují ty nabízející standardní služby, což při zvyšující se náročnosti klientely může negativně ovlivnit poptávku. Důvodem pravděpodobně mohou být obavy místních poskytovatelů investovat do větších projektů, protože zde není evidována pravidelná návštěvnost lokality.

6. SYNTÉZA CELKOVÉHO STAVU

Nezbytnou součástí této studie je i určení jednotlivých charakteristik a jejich vzájemné provázání. Charakteristika rozlohy je zohledněna pro určení podílu jednotlivých mikroregionů na celkové rozloze sledované oblasti. Počet lůžek je hlavním ukazatelem pro určení souhrnné lůžkové kapacity a také jejich selekci do jednotlivých kategorií ubytovacích zařízení. Se zmíněnou kategorií ubytovacích zařízení úzce souvisí doprovodné služby, které umožňují zařazení do kategorií. Charakteristika hustoty lůžkové kapacity vypovídá o poměru velikosti území k lůžkové kapacitě. Pro celkový výstup a objektivní porovnání jsou důležité koeficienty K_o a K_u , které posoudí atraktivitu jednotlivých k. ú.

Tabulka 17: Vybrané charakteristiky vymezeného území Novohradska (k 31. 12. 2009)

Obec	rozloha (km ²)	počet lůžek	podíl na celkové lůžk.kapacitě (%)	hustota (obyvatel/km ²)	koeficient	
					K_o	K_u
Čížkrajice	9	5	0,2	29,8	0,01	0,5
Horní Stropnice	79,95	296	12,4	19,6	0,18	3,7
Kamenná	12,61	0	0	20,9	0	0
Nové Hrady	79,68	780	32,7	32,1	0,3	9,8
Slavče	12,68	22	0,9	41	0,04	1,7
Trhové Sviny	52,8	338	14,2	92,3	0,07	6,4
Žár	15,08	105	4,4	21,4	0,33	6,9
Benešov n. Černou	57,06	152	6,4	21	0,13	2,7
Besednice	16,11	90	3,8	53,8	0,1	5,6
Kaplice	40,87	374	15,7	180,9	0,05	9,1
Malonty	61,29	78	3,3	20,2	0,06	1,3
Pohorská Ves	81,27	106	4,4	3,9	0,33	1,3
Soběnov	12,51	37	1,6	28,9	0,1	2,9
CELKEM	530,91	2383	100	43,5	0,13	3,99

Zdroj: vlastní data, 2009 a Historický lexikon obcí, 1992

Celková rozloha vymezené oblasti Novohradsko činí 530,9 km². Největší podíl na této rozloze má k. ú. Pohorská Ves (81,27 km², tj. 15,1%), dále k. ú. Horní Stropnice (79,95 km², tj. 15%) a k. ú. Nové Hrady (79,68 km², tj. 15 %). Zmíněná tři katastrální území zaujímají téměř polovinu celkové rozlohy vymezené oblasti. Rozlohou nejmenší je k. ú. Čížkrajice (9 km², tj. 1,7 %).

Koeficient Ko^{22} vygeneroval průměrnou hodnotu pro celé Novohradsko 0,13. To znamená, že je zde k dispozici 0,13 lůžka/na jednoho obyvatele. Na Třeboňsku koeficient přepočtu na obyvatele vypočten na 0,27 a na Českokrumlovsku 0,16. Jak vidíme, Novohradsko v porovnání s okolím disponuje nižší lůžkovou kapacitou na obyvatele, opakem je Třeboňsko, kde vychází hodnota Ko dvojnásobná. Ze sledovaného Novohradsko zaznamenáváme nejvyšší hodnotu Ko u k. ú. Žár (0,33), k. ú. Pohorská Ves (0,33) a k. ú. Nové Hrady (0,3).

Z pohledu objektivit lze konstatovat jako více vypovídající koeficient Ku . Domnívám se, že propočet na km² sledovaného území více vypovídá o tom, jakou kapacitou lůžek území disponuje. Průměrná hodnota pro Novohradsko byla propočtena na hodnotu 3,99, tzn., 3,99 lůžek/km². Hodnota pro Třeboňsko 13,45 a Českokrumlovsko 12,69. Opět zde vidíme velký rozdíl ve výsledných číslech, kdy Třeboňsko i Českokrumlovsko disponují trojnásobnou hodnotou oproti Novohradsku. Na Novohradsku mají nejvyšší hodnoty k. ú. Nové Hrady (9,8) a k. ú. Kaplice (9,1). Zde jsou výsledky jednoznačně určeny tím, že se jedná o města, kde je kulturní potenciál a celková atraktivita zřejmá, tudíž i kapacita lůžek tomu odpovídající. Dle katastrálního vymezení se jedná o území rozlohou menší, tudíž hustota na km² je v poměru s tím větší.

Koeficient Ko a Ku spolu úzce souvisejí a proto v tabulce 17 můžeme vidět, že spolu výsledky ve většině případů pozitivně korelují. Je to dáno tím, že hlavní hodnota pro výpočet koeficientů je počet lůžek a za lomítkem buď zvažujeme počet obyvatel, nebo rozlohu území. Tyto dva jmenovatele na sobě úzce závisí. Máme-li větší rozlohu území, můžeme očekávat prostor pro větší počet obyvatel a naopak. Na Novohradsku se nám tato teorie potvrzuje, výjimku tvoří např. k. ú. Pohorská Ves, kde vychází vysoce nadprůměrný koeficient Ko . Rozlohou je Pohorská Ves největším k. ú. Novohradsko, ale vzhledem k její periferní poloze je zde menší kapacita lůžek, proto koeficient Ku vychází naopak podprůměrný. Další odchylku zaznamenáváme u k. ú. Kaplice. Zde vychází velmi nadprůměrný koeficient Ku a naopak podprůměrný koeficient Ko . Je to dáno tím, že se jedná rozlohou o relativně malé

²² Viz kap. 3.4.

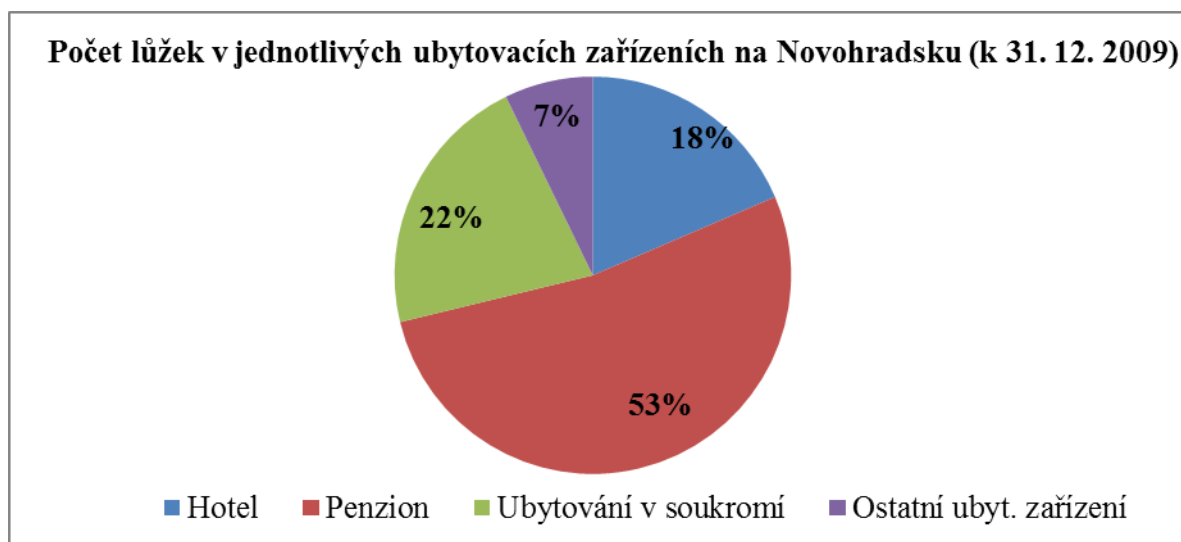
území a vzhledem ke své strategické poloze je zde zajímavá kapacita lůžkových kapacit – to pozitivně ovlivňuje výsledek koeficientu Ku. Podprůměrný koeficient Ko má také jednoduché vysvětlení. Jelikož je Kaplice město čítající přes 7000 obyvatel, po přepočtu s porovnáním lůžkových kapacit je tento výsledek nižší.

6.1 Kvantitativní distribuce lůžkových kapacit

Lůžkové kapacity jsou rozloženy značně nerovnoměrně. Největší podíl na celkovém počtu 2383 lůžek má k. ú. Nové Hrady (780 lůžek, tj. 32,8 %), dále k. ú. Kaplice (374 lůžek, tj. 15,7 %) a k. ú. Trhové Sviny (334 lůžek, tj. 14 %). K. ú. Kamenná má nulovou lůžkovou kapacitu. Nerovnoměrné rozložení lůžkových kapacit potvrzují konkrétní počty lůžek, kdy nejvýznamnější tři k. ú. disponují 1488 lůžky, tj. 62,5%.

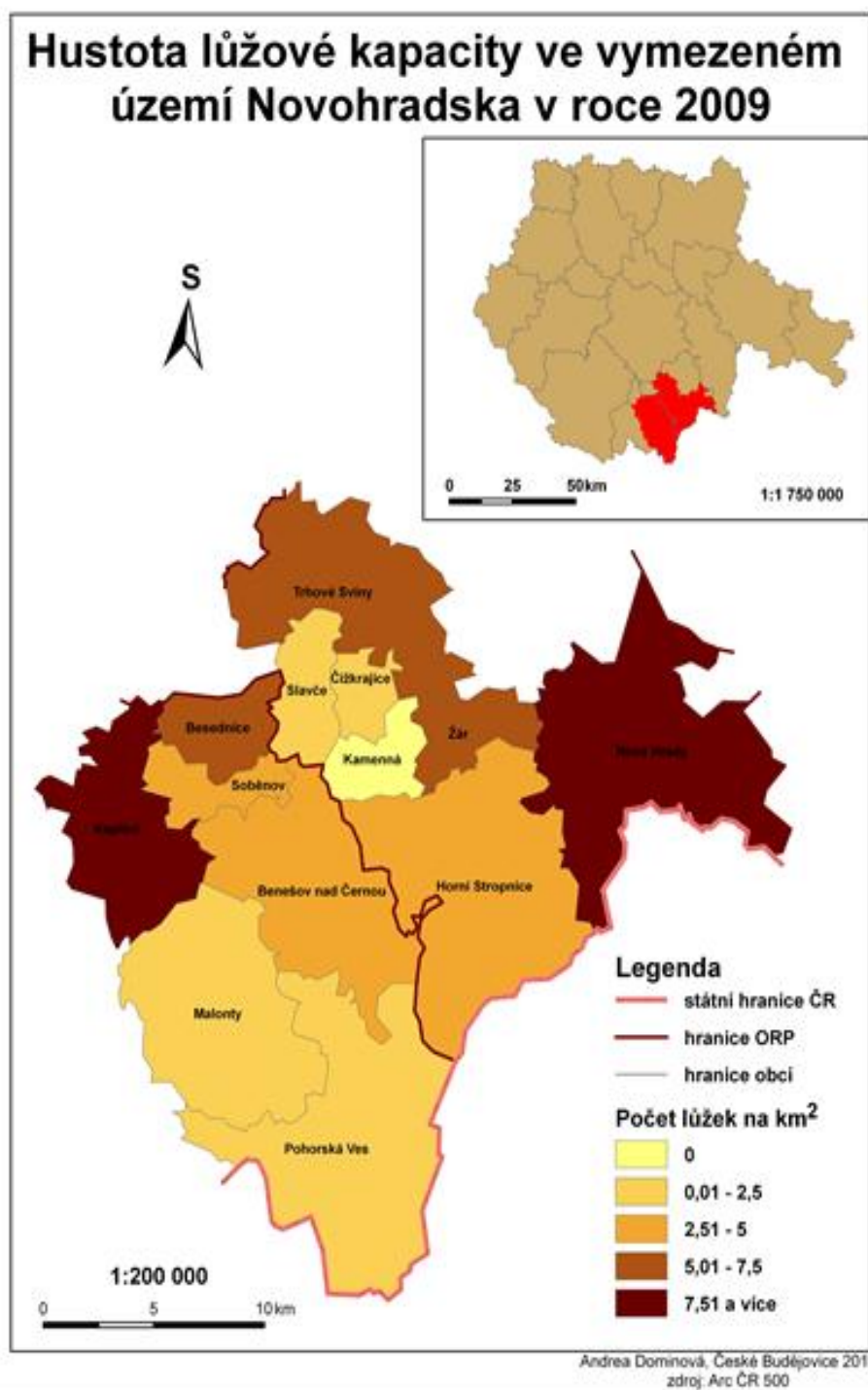
Co se týká charakteristiky hustoty lůžek, jsou jednotlivé hodnoty velice nízké. Průměrná hustota lůžek pro celé vymezené území je 4,5 lůžek/km². Tuto hodnotu přesahuje pouze 5 katastrálních území: Nové Hrady (9,8 lůžek/km²), Kaplice (9,1 lůžek/km²), Žár (6,9 lůžek/km²), Trhové Sviny (6,4 lůžek/km²) a Besednice (5,6 lůžek/km²).

Graf 8: Počet lůžek v jednotlivých ubyt. zařízeních na Novohradsku (k 31. 12. 2009)

Zdroj: vlastní data, 2009

Mapa 2: Hustota lůžkové kapacity ve vymezeném území Novohradska v roce 2009

Zdroj: vlastní data, 2009

Tabulka 18: Počet lůžkových kapacit v jednotlivých kategoriích ubytovacích zařízení

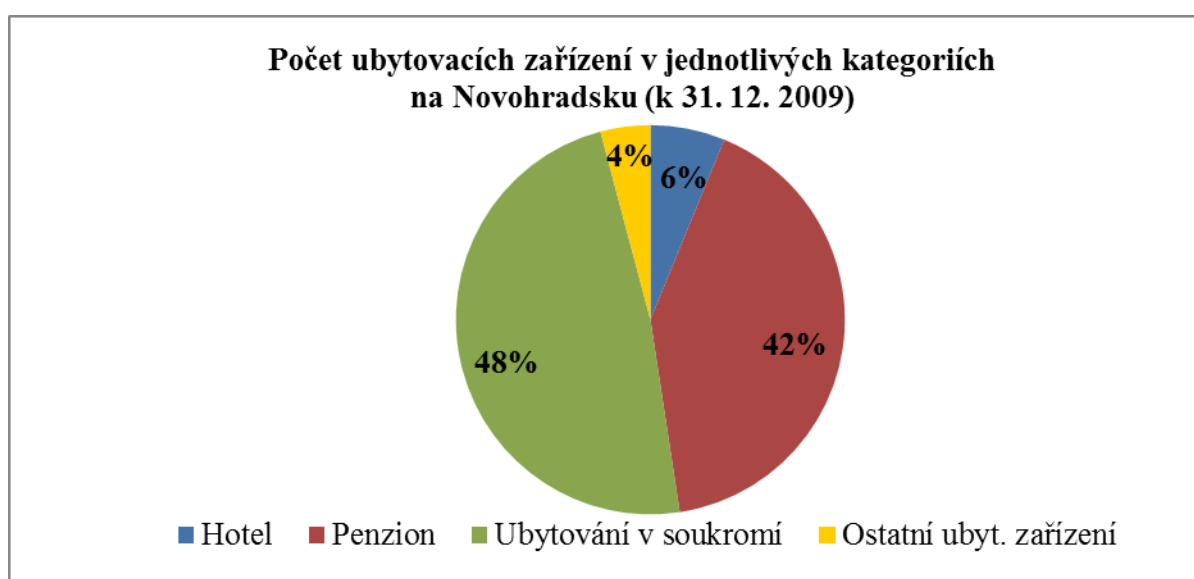
Obec	Kategorie ubytovacího zařízení (počet lůžek/počet zařízení)				CELKEM
	Hotel	Penzion	Ubytování v soukromí	Ostatní ubyt.zařízení	
Čížkrajice	0	0	5/1	0	5/1
Horní Stropnice	0	185/8	91/11	20/1	296/20
Kamenná	0	0	0	0	0
Nové Hrady	283/4	349/18	68/12	80/3	780/37
Slavče	0	0	22/2	0	22/2
Trhové Sviny	58/1	167/7	113/18	0	338/26
Žár	0	55/1	10/2	40/1	105/4
Benešov n. Černou	27/2	106/6	19/3	0	152/11
Besednice	0	0	90/7	0	90/7
Kaplice	74/2	232/11	68/10	0	374/23
Malonty	0	68/5	10/2	0	78/7
Pohorská Ves	0	93/4	13/1	0	106/5
Soběnov	0	0	5/1	32/1	37/2
CELKEM	442/9	1255/60	514/70	172/6	2383/145

Zdroj: vlastní data, 2009

Polovina lůžkové kapacity je tvořena penziony–1255 lůžek (tj. 52,7%). Tuto hodnotu z velké části ovlivňují počty v k. ú. Nové Hrady, Kaplice a Horní Stropnice (viz tabulka 19). Naopak nulové kapacity této kategorie mají k. ú. Slavče, Kamenná, Soběnov, Besednice a Čížkrajice. Kategorie hotel a ubytování v soukromí generují podobné hodnoty. U hotelů je kapacita významně ovlivněna k. ú. Nové Hrady, které disponují 283 lůžky (tj. 64% z celku), dále Kaplice, Trhové Sviny a Benešov nad Černou. Zbývá k. ú. ubytování hotelového typu

nenabízejí. U většiny kategorií ubytovacích zařízení můžeme mluvit o relativně nerovnoměrném rozložení lůžkových kapacit. Nejmarkantnější jsou hodnoty u kategorií hotel a penzion. Jedním z důvodů je, že právě zmíněné kategorie nabízejí vyšší komfort, tudíž jsou i cenově náročnější. Z toho je vyvozena jejich lokalizace do turisticky atraktivnějších cílů, kde je vyšší poptávka po těchto typech ubytování (tj. k. ú. Nové Hradky, k. ú. Kaplice, k. ú. Benešov nad Černou a k. ú. Trhové Sviny). Ubytování v soukromí je díky své cenové dostupnosti a nižší vstupní nákladovosti rozloženo rovnoměrněji. Kromě k. ú. Kamenná je tato kategorie zastoupena ve všech obcích.

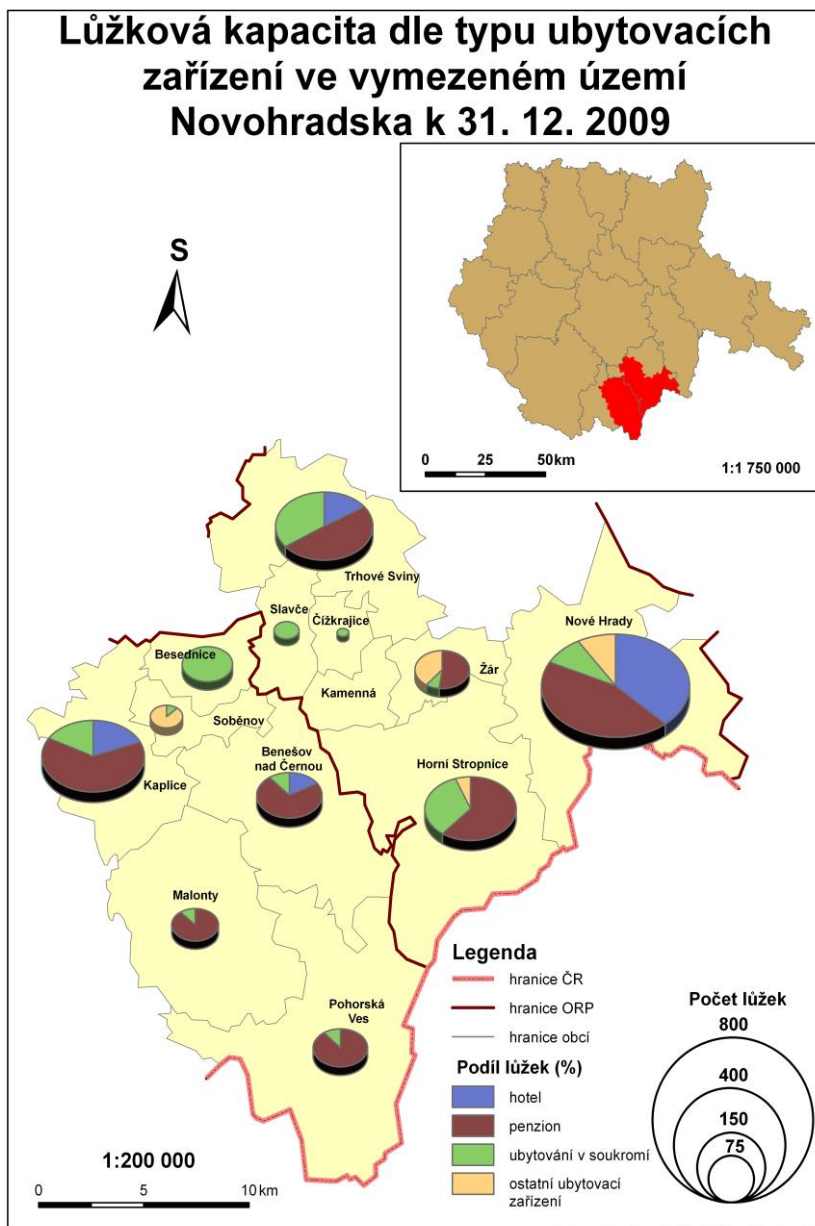
Graf 9: Počet ubytovacích zařízení v jednotlivých kategoriích na Novohradsku k 31. 12. 2009

Zdroj: vlastní data, 2009

Posouzení z hlediska počtu ubytovacích zařízení v jednotlivých kategoriích má zajímavou vypovídající hodnotu a je v určitém rozporu s diferenciací celkové lůžkové kapacity (viz graf 9). Zvažujeme – li počty ubytovacích zařízení, nejvýznamnější zastoupení má kategorie ubytování v soukromí – 70 ubytovacích zařízení, tj. 48%. Je to dáno zejména nízkou kapacitou těchto zařízení. Průměrná lůžková kapacita u této kategorie je 7,4 lůžek/zařízení. Druhé místo zaujímají penziony s nabídkou 60 zařízení, tj. 42%. U ubytování penzionového typu je kapacita obvykle vyšší, průměrná lůžková kapacita je 21 lůžek/zařízení. Zastoupení hotelů již z tohoto pohledu není tolik významné. Zaevidováno 9 zařízení, tj. 6%. Průměrná lůžková kapacita je 49 lůžek/na jedno zařízení. Ostatní ubytovací zařízení mají v tomto srovnání 6 zařízení, tj. 4%.

Mapa 3: Lůžková kapacita dle typu ubytovacích zařízení ve vymezeném území Novohradská k 31. 12. 2009

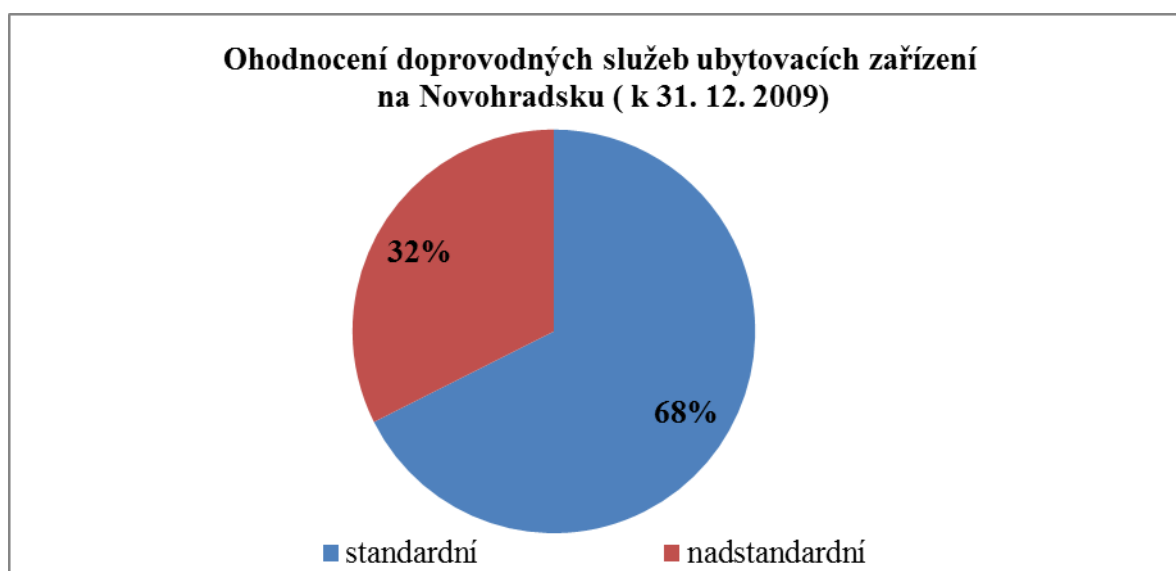

Zdroj: vlastní data, 2009

6.2 Kvalitativní distribuce lůžkových kapacit

Za ukazatel kvality lůžkových kapacit bylo zvoleno hodnocení doprovodných služeb. Ty jsou pro každou kategorii ubytovacích zařízení posuzovány individuálně. Vzhledem ke skutečnosti, že poskytovatel ubytovacího zařízení nabízí doprovodné služby pro všechna lůžka stejné, inventarizují jejich kvalitu pro celé kategorie ubytovacích zařízení. Pokud zvažujeme kvalitu doprovodných služeb v přepočtu na lůžka, dojde ke zkreslení díky vysokému počtu lůžek v kategoriích hotel a penzion, které často disponují převážně nadstandardními službami.

Graf 10: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení na Novohradsku (k 31. 12. 2009)

Zdroj: vlastní data, 2009

Poměr standardních a nadstandardních služeb (viz graf 10) hodnotím jako nevyrovnaný. Výsledné hodnoty ukazují, že poskytovatelé ubytovacích služeb začínají cílit svůj zájem nejen na kvantitu nabízeného množství lůžek, ale jistý důraz dávají na spektrum doprovodných služeb, i přesto, že je Novohradsko v pomyslném stínu sousedních turisticky atraktivnějších mikroregionů Českokrumlovsko a Třeboňsko. Přesto je podíl nadstandardních služeb značně nižší. U hotelů jsou stále obvyklejší nadstandardní služby jako wellness a cateringové služby, u penzionů je z nadstandardních služeb nejčastější restaurace přímo v penzionu, dále půjčovna kol či venkovní bazén. Ubytovaní v soukromí nejčastěji disponuje nadstandardními doprovodnými službami – bazén nebo rybník (využívané ke koupání či hobby rybolovu).

6.3 Vybrané časoprostorové souvislosti a srovnání

V případě Novohradska zaznamenáváme vysokou dynamiku vývoje v oblasti jak osidlování, tak i cestovního ruchu. O turistice a vůbec cestovním ruchem jako takovém můžeme mluvit od počátku 90. let. V předchozích letech důsledkem vysídlování a existence tzv. Železné opony nebyl rozvoj možný. O to rychlejší vzestup za uplynulých 20 let evidujeme. Důsledkem toho je postupné přibývání lůžkové kapacity a zvyšování úrovně nabízených služeb.

V porovnání s okolními mikroregiony jsou zde markantní rozdíly. Mikroregion Třeboňsko problematikou vysídlování či existencí příhraničí ovlivněn nebyl, to mělo za následek dlouhodobější a pozvolnější rozvoj cestovního ruchu. Českokrumlovský mikroregion se řadí svou polohou mezi Novohradsku příbuzné, ale svou roli hraje fakt, že středověké město Český Krumlov je od roku 1963 městskou památkovou rezervací a od roku 1992 je zapsáno na seznamu světového dědictví UNESCO²³, což pozitivně ovlivnilo atraktivitu a návštěvnost celého mikroregionu.

Tabulka 19: Srovnání s vybranými mikroregiony v Jihočeském kraji (k 31. 12. 2009)

Oblast	Počet lůžek	Rozloha území (km ²)	Hustota lůžk. kapacity (na km ²)
Třeboňsko	10347	768,76	13,5
Českokrumlovsko	5075	399,71	12,7
Lipensko	10764	419,72	25,6
Orlík n. Vlt. a okolí	2329	262,42	8,9
Prachaticko	3318	238,21	13,9
Novohradsko	2383	530,91	4,9

Zdroj: výzkum jednotlivých území, 2009²⁴

²³ http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%BD_Krumlov (1. 7. 2010)

²⁴ Data převzata z bakalářských prací: Kochová (2010), Mitášová (2010), Vrobelová (2010), Lidová (2010), Čermáková (2010).

Jak si Novohradsko stojí ve srovnání s vybranými mikroregiony v Jihočeském kraji, vidíme v tabulce 19. Při porovnání hustoty lůžkové kapacity nejlepší hodnotou disponuje mikroregion Lipensko (25,6 lůžek/km²). Výhodou Lipenska je možnost celoroční rekreace. Existence vodní nádrže Lipno, která láká návštěvníky v letních měsících a Skiareálu Lipno pro zimní vyžití, na sebe váže tato oblast velké množství služeb, které jsou atraktivní nejen pro tuzemskou klientelu. Služby, které byly před 10 lety nadstandardní (wellness, fitness) jsou dnes zcela běžné a v nabídce průměrného ubytovacího zařízení jsou samozřejmostí. Zvyšování kvality a cen by do budoucna mohlo udělat z této oblasti luxusní destinaci, vybavenou luxusními hotelovými a apartmánovými komplexy. Hrozbou je odliv dnešní klientely s průměrnými příjmy, která by si takto nákladné pobyty nemohla dovolit. Následkem by mohla být stagnace rozvoje a pokles poptávky oproti nabídce (Mitášová, 2010).

Téměř poloviční hustotou lůžkové kapacity oproti Lipensku disponují mikroregiony Třeboňsko (13,5 lůžek/km² a Prachaticko 13,9 lůžek/km²). Na Třeboňsku jsou zaznamenávána ubytovací zařízení nižších kategorií (ubytování v soukromí, chatové osady, kempy). Z důvodu, že cestovní ruch je na Třeboňsku vázán zejména na přírodní potenciál, evidujeme nižší počet hotelů. Výjimku tvoří lázeňské město Třeboň, kam je lokalizována většina hotelů. Neexistenci velkého počtu hotelů zde nahrazují městské penziony, které nabízenými službami odpovídají kategorii hotel (Vrobelová, 2010).

Prachaticko v oblasti ubytovacích služeb prochází neustálým vývojem. Obdobně jako Novohradsko nabízí čisté životní prostředí a místy nedotčenou přírodu, což zvyšuje přírodní potenciál území. Momentálně je nezbytné budovat, modernizovat a rekonstruovat ubytovací zařízení tak, aby se co nejvíce uspokojila poptávka dnešní klientely. Stávající nabídka standardních služeb by se měla rozšiřovat do nabídky nadstandardní, popřípadě exkluzivní (Čermáková, 2010).

Na Novohradsku evidujeme nejnižší hustotu lůžkových kapacit ze sledovaných mikroregionů (4,9 lůžek/km²). Z výše uvedeného srovnání vyplývá, že sledovaná oblast je z pohledu CR (a tedy lůžkových kapacit) dosud spíše periferní a nepříliš využívaná. Motivací proto může být obrovský prostor pro rozvoj, zvýšení atraktivity území a využití celkového potenciálu, který má.

6.4 Hodnocení vymezeného území ve vztahu k cestovnímu ruchu

Fakta vyplývající z analýzy poukazují na nezpochybnitelnou atraktivitu Novohradsko a prostor pro perspektivní rozvoj do budoucnosti. Hodnocení se provádělo posouzením vnitřní situace regionu, jeho silných, slabých stránek a jejich příčin. Tyto charakteristické stránky byly zvažovány z různých hledisek a následně formulovány. Tím došlo k získání porovnatelných výhod a nevýhod, které mají zásadní význam pro orientaci a působení v konkurenčním prostředí, ve kterém se region nachází. Dalším krokem bylo posouzení příležitostí a hrozeb z vnějšího prostředí. Porozumění vnějším vlivům a identifikace hlavních faktorů rozvoje umožní strukturovanou přípravu na využití příležitostí, které se regionu nabízejí.

Novohradsko je po zhodnocení zdejších atraktivit považováno za území s ojedinělými přírodními hodnotami, které spolu s vysokou akumulací kulturních a historických památek tvoří hlavní předpoklad rozvoje cestovního ruchu. Bohatost těchto hodnot a vysoká kvalita životního prostředí jsou pro region vysokou devizou vytvářející jedinečné prostředí pro odpočinek, relaxaci a příjemné prožití volného času. Úskalím, které brání v rychlejší rozvoji CR, je pasivita podnikatelských subjektů i místních obyvatel. Minimální využívání možnosti spolupráce s příhraničními regiony a podceňování síly okolních turisticky atraktivnějších regionů mohou vést až ke stagnaci rozvoje. Chybí také rozsáhlejší marketingová podpora. Neexistence systému jednotné propagace a nefungující uspořádání informovanosti návštěvníků v podobě provázanosti informačních center, jsou považována za negativa, ale zároveň za prostor pro zamyšlení a zlepšení této sekce podpory CR.

Silné stránky

- kvalitní životní prostředí
- příznivé podmínky pro zimní a letní rekreaci
- blízkost hranic a tudíž dostupnost území pro zahraniční klientelu
- strategická poloha v blízkosti turisticky atraktivních lokalit
- blízkost krajského města České Budějovice coby potenciální zdrojové oblasti
- množství přírodních a kulturně - historických atraktivit
- velké množství maloplošně chráněných krajinných území
- existence turistických a cykloturistických tras

Slabé stránky

- periferní oblast z hlediska dopravní dostupnosti
- neexistence velkoplošně chráněného území (zamítavý postoj pro návrh CHKO)
- nedostatek vodních ploch určených k rekreaci
- špatný stav silnic a nedostatečná železniční spojení
- nerovnoměrné rozložení lůžkových kapacit
- absence marketingové podpory regionu
- nedostatečná škála doprovodných služeb pro volnočasové aktivity a aktivní odpočinek

Příležitosti

- zlepšení celkové infrastruktury ČR
- investice do marketingu – zvýšení informovanosti potenciálních návštěvníků
- vznik ubytovacích zařízení penzionového typu nabízející nadstandardní služby
- výstavba zařízení pro volnočasové aktivity – lanová dráha, lezecká stěna apod.
- vybudování letního koupaliště
- větší důraz na přeshraniční spolupráci s rakouskými obcemi
- podpora zimních sportů – hustší síť běžeckých tratí, areál pro sjezdové lyžování

Hrozby

- konkurence sousedních regionů
- neschopnost využít potenciálu území
- stagnace vzniku nových ubytovacích kapacit
- další propad průmyslu a zemědělské produkce
- odchod kvalifikované síly z regionu
- pasivita poskytovatelů i obyvatel a tím se zvyšující nezaměstnanost
- stagnace přílivu zahraničního kapitálu

7. ZÁVĚR

Cílem této práce bylo kvantitativní a kvalitativní zhodnocení lůžkových kapacit a jejich doprovodných služeb. Úvodní diskuze s literaturou položila teoretický základ pro výzkum, představila teorii a terminologii cestovního ruchu a přiblížila Novohradsko z pohledu regionální literatury. Posouzením fyzickogeografické a socioekonomické charakteristiky zaznamenáváme typické rysy Novohradska, které jsou svým významem spjaté s cestovním ruchem. Právě 4. kapitola potvrdila skutečnost, že sledované území je z pohledu cestovního ruchu poměrně atraktivní, zejména co do přírodního bohatství, kterým disponuje.

Tato práce měla dva hlavní úkoly. Prvním bylo zinventarizovat množství lůžkových kapacit ve vymezeném regionu, druhým neméně podstatným bylo zhodnotit doprovodné služby, kterými ubytovací zařízení disponují. O splnění prvního úkolu hovoří 5. kapitola, kde jsou jednotlivé kapacity zanalyzované v podrobném průzkumu uskutečněného pro 13 sledovaných obcí. Ze závěrů zmíněné analýzy vyplynulo, že ve vymezeném území Novohradska o rozloze 530,91 km² má zázemí 145 ubytovacích zařízení nabízející 2383 lůžek. Nejvyšší počet zastoupeného zařízení zaznamenán u kategorie ubytování v soukromí (48%), kdy generuje vyrovnaný výsledek s kategorií penzion (42%). Z hlediska lůžkové kapacity dominuje kategorie penzion (53 %), dále ubytování v soukromí (22 %), hotel (18 %) a s nejnižším zastoupením ostatní ubytovací zařízení (7 %). Na základě syntézy v 6. kapitole byla infrastruktura ubytovacích kapacit vyhodnocena jako nerovnoměrná a nedostatečná. Tvrzení o nerovnoměrnosti dokládá fakt, že tři turisticky nejvýznamnější katastrální území: Nové Hradky, Kaplice a Trhové Sviny evidují celkovou kapacitu 1488 lůžek, tj. 62,5 %. O nedostatečné kapacitě vypovídá hustota lůžek, kdy konstatujeme průměrnou hodnotu pro celé území 4,5 lůžek/km². Ve srovnání s okolními regiony Lipenska (25,6 lůžek/km²), Českokrumlovska (12,7 lůžek/km²) či Třeboňska (13,5 lůžek/km²) jeví Novohradsko značně podprůměrné hodnoty. Tím došlo k potvrzení současně dvou hypotéz stanovených v úvodu: „celková hustota lůžek bude nízká vzhledem k vysoké rozloze území,“ a že „místa s vyšším potenciálem cestovního ruchu budou vykazovat vyšší hustotu lůžkových kapacit“. Obecně se dá říct, že se kvantita lůžkové kapacity odvíjí v první řadě od velikosti obce, dále od existence přírodní či kulturně-historické zajímavosti a svou roli hraje také dopravní dostupnost.

Jako ukazatel kvality lůžkových kapacit byly zkoumány doprovodné služby vztažené na celé kategorie ubytovacích zařízení. Hypotéza předpokládající zásadní převahu standardních služeb nad nadstandardními, se ne zcela potvrdila. Poměr standardních (68%) a nadstandardních (32%) služeb je vcelku jednoznačný a je pro Novohradsko nezbytné si tento

trend nejen zachovat, ale zejména pracovat na zvyšování kvality doprovodných služeb, jejich pestrosti a celkové úrovni CR.

Další hypotéza říká: „Ubytovací a doprovodné služby závisí na klientele, která je pro danou oblast obvyklá“. Toto tvrzení se potvrdilo, ale domnívám se, že formulace této hypotézy je poněkud zavádějící, neboť tím dochází k procesu, kdy se klientela přizpůsobuje poskytovatelům ubytovacích zařízení. Buď se se standardem spokojí, nebo vyhledají jinou lokalitu. Dnešní nabídka ubytovacích služeb je natolik fádni, že uspokojí pouze užší škálu skromnější a méně movité klientely. Tomu odpovídá profil dnešního návštěvníka, kterým jsou zejména rodiny s dětmi vyhledávající klidnou dovolenou za „rozumné“ peníze. Přístup ubytovatelů navrhuji více otevřený. Měli by se pustit do větších projektů, které by přilákaly zajímavější klientelu, která za stávajících podmínek region nenavštíví. V tomto případě je nezbytná jistá opatrnost, protože každý extrém přináší svá úskalí. Dnešní převaha standardních služeb se může zdát jako nezajímavá, ale kdyby byl zdejší trh nasycen pouze luxusními hotely poskytující exkluzivní služby, dojde k zúžení klientely pouze na ty luxusnější a pro standardního návštěvníka by se stala tato oblast finančně nedosažitelná. Proto je mým doporučením zachování pestrosti jednotlivých kategorií, zkvalitňování služeb do takové míry, jak si žádají současné trendy a tím uspokojit co největší možné procento návštěvníků.

Po důkladném prostudování mohu konstatovat, že se v případě sledovaného území jedná o specifickou a svými přírodními krásami pozoruhodnou oblast. V rozvoji cestovního ruchu stojí Novohradsko na svém počátku a má před sebou ještě dlouhou cestu. Z tohoto pohledu se domnívám, že výsledky analýzy obsažené z této bakalářské práce mohou přispět k reflexi a odhalení potenciálních rezerv na cestě k dalšímu rozvoji cestovního ruchu v Novohradských horách. Její praktické využití lze spatřovat zejména v případě infocenter, neboť těm dodnes chybí zpracovaná souvislá databáze ubytovatelů, díky níž by se mohla oblast lépe prezentovat a nadále dynamicky rozvíjet.

8. Seznam literatury

Knižní zdroje:

BREZINOVÁ, K. (2010): Kvantitativní a kvalitativní prostorová distribuce lůžkových kapacit a doprovodných služeb ve vymezeném území Vltavotýnska. Bakalářská práce, PF JČU, KGE, České Budějovice, 94 s.

CUKR, J. (2007): Novohradské hory – Průvodce zajímavými místy po obou stranách hranice. Veduta, Praha, 164 s.

ČERMÁKOVÁ, L. (2010): Kvantitativní a kvalitativní prostorová distribuce lůžkových kapacit a doprovodných služeb ve vymezeném území Prachaticka. Bakalářská práce, PF JČU, KGE, České Budějovice, 100 s.

DOHNAL, V. (1969): Ekonomika cestovního ruchu. SPN, Praha, 118 s.

HESKOVÁ, M. (2006): Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy. 1. vydání. Fortuna, Praha, 224 s.

HOKR, V. (2007): Die Häuser von Gratzen Erzählen. Novohradská občanská společnost, Nové Hrady, 127 s.

HUNZIKER, W., KRAPP, K. (1942): Grundriss der Allgemeinen Fremdenverkehrslehre.

CHÁBERA, S. (1998): Fyzický zeměpis jižních Čech – přehled geologie, geomorfologie, horopisu a vodopisu. Jihočeská univerzita, České Budějovice, 139 s.

KAŠPAR, K. (1986): Vybrané kapitoly z ekonomiky cestovního ruchu. SPN, Praha.

KOCHOVÁ, M. (2010): Kvantitativní a kvalitativní prostorová distribuce lůžkových kapacit a doprovodných služeb ve vymezeném území Českokrumlovska. Bakalářská práce, PF JČU, KGE, České Budějovice, 54 s.

KOL. AUTORŮ (2006): Novohradské hory a Novohradské podhůří – příroda, historie, život. Baset, Praha, 848 s.

KOL. AUTORŮ (2007): Strategie rozvoje mikroregionu „Sdružení růže“ pro období 2007–2013. Sdružení růže, Trhové Sviny, 127 s.

KOL. AUTORŮ (1992): Historický lexikon obcí České republiky. Český statistický úřad a Ministerstvo vnitra ČR, Praha, 895 s.

LIDOVÁ, B. (2010): Kvantitativní a kvalitativní prostorová distribuce lůžkových kapacit a doprovodných služeb ve vymezeném území Orlické přehrady a jejího zázemí. Bakalářská práce, PF JČU, KGE, České Budějovice, 90 s.

MALÁ, V. (1999): Cestovního ruchu – vybrané kapitoly. 1. vydání. Fakulta mezinárodních vztahů VŠE, Praha, 83 s.

MITÁŠOVÁ, J. (2010): Kvantitativní a kvalitativní prostorová distribuce lůžkových kapacit a doprovodných služeb ve vymezeném území Lipenska. Bakalářská práce, PF JČU, KGE, České Budějovice, 79 s.

MÖRTL, O., SVOBODA, M. (1992): Kaplicko a Novohradsko – historie, krajina a turistické trasy. Dona, České Budějovice, 91 s.

ORIEŠKA, J. (1999): Technika služeb cestovního ruchu. 1. vydání. Idea Servis, Praha, 244 s.

ŠÍP, J., KLŮFOVÁ, R. (2003): Vybrané přístupy ke studiu problematiky cestovního ruchu. In: Sborník Cestovního ruchu v České republice – problémy a možnosti jejich řešení, Jihočeská univerzita, České Budějovice, s. 294 – 298.

ŠÍP, J., ŠTĚPÁNEK, V., KOPAČKA, L. (2001): Geografie cestovního ruchu. Karolinum, Praha, 228 s.

VROBELOVÁ, L. (2010): Kvantitativní a kvalitativní prostorová distribuce lůžkových kapacit a doprovodných služeb ve vymezeném území Třeboňska. Bakalářská práce, PF JČU, KGE, České Budějovice, 100 s.

Internetové zdroje:

- <http://www.novohradskehory.com> - oficiální stránky Novohradských hor, seznam ubytovatelů, přírodní a společenské atraktivity
- <http://www.novohradsko.cz> - reklamní portál pro ubytovatele
- <http://www.novohradky.info> - oficiální stránky Novohradských, čerpány údaje o historii, vývoji osídlení, vymezení území
- <http://www.unwto.org> - oficiální stránky World Tourism Organization, obecné informace o UNWTO, vývoj cestovního ruchu ve světě
- <http://www.jiznicechy.cz> - informační web jižních Čech, konané akce, tipy na výlety
- <http://www.czso.cz> - Český statistický úřad, údaje o počtu obyvatel
- <http://businessinfo.cz> - oficiální web pro podnikání a export, statistiky z oblasti cestovního ruchu

http://portal.mpsv.cz	- Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí
http://www.ahrcr.cz	- Asociace hotelů a restaurací ČR, „hvězdičkové“ ohodnocení hotelů
http://www.mmr.cz	- Ministerstvo pro místní rozvoj, územní plánování
http://www.jihocesky-kraj.cz	- oficiální stránky jihočeského kraje, charakteristika kraje
http://www.novehrady.cz ,	- oficiální stránky města, obecné údaje o městě N. Hrady
http://www.horni-stropnice.cz	- oficiální stránky obce, obecné údaje o obci H. Stropnice
http://www.benesovnc.cz	- oficiální stránky obce, obecné údaje o obci Benešov nad Černou
http://www.pohorskaves.cz	- oficiální stránky obce, obecné údaje o obci Pohorská Ves
http://www.obecmalonty.cz	- oficiální stránky obce, obecné údaje o obci Malonty
http://www.mestokaplice.cz	- oficiální stránky obce, obecné údaje o městě Kaplice
http://www.tsviny.cz	- oficiální stránky obce, obecné údaje o městě Trhové Sviny
http://www.cizkrajice.cz	- oficiální stránky obce, obecné údaje o obci Čížkrajice
http://www.besednice.cz	- oficiální stránky obce, obecné údaje o obci Besednice
http://www.firmy.cz	- firmy a instituce řazené podle regionu, přes tento server přeměrování na oficiální weby poskytovatelů ubytovacích zařízení
http://www.kamenna.cz	- oficiální stránky obce, obecné údaje o obci Kamenná
http://www.slavce.cz	- oficiální stránky obce, obecné údaje o obci Slavče
http://www.sobenov.cz	- oficiální stránky obce, obecné údaje o obci Soběnov
http://www.hotelstars.cz	- oficiální jednotná klasifikace ubytovacích zařízení ČR
http://www.ekonomika.idnes.cz	- aktuality z oblasti ekonomiky,
http://www.lesovnazofin.cz	- penzion Lesovna Žofín, okolní atraktivita, tipy na výlet
http://cs.wikipedia.org	- otevřená encyklopedie, čerpání historických souvislostí
http://www.ubytovani.cz	- rozcestník pro vyhledávání ubytování dle kategorie, oblasti, kapacity, ceny apod.
http://www.sdruzeniruhe.cz	- specifikování mikroregionu Sdružení růže, strategický plán rozvoje území
http://slovník-cizich-slov.abz.cz/	- web využitý pro objasnění cizích slov

- <http://www.czechtourism.cz/> - oficiální web České centrály cestovního ruchu, ve studii využité statistiky kapacit ubytovacích zařízení
- <http://www.mmr.cz> - portál Ministerstva pro místní rozvoj, přehled certifikovaných ubytovacích zařízení, vyhledávač hotelů a ubytovacích zařízení

9. Seznam tabulek, grafů, map a příloh

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel v letech 1900 – 2001	28
Tabulka 2: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Nové Hrady (k 31. 12. 2009)	35
Tabulka 3: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci N. Hrady	36
Tabulka 4: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Trhové Sviny (k 31. 12. 2009)	38
Tabulka 5: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Trh. Sviny	39
Tabulka 6: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Benešov n. Č. (k 31. 12. 2009)	41
Tabulka 7: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Benešově nad Černou	42
Tabulka 8: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Horní Stropnice (k 31. 12. 2009)	43
Tabulka 9: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v H. Stropnici	44
Tabulka 10: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Kaplice (k 31. 12. 2009)	45
Tabulka 11: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Kaplice	47
Tabulka 12: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Pohorská Ves (k 31. 12. 2009)	48
Tabulka 13: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Malonty (k 31. 12. 2009)	49
Tabulka 14: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Žár (k 31. 12. 2009)	50
Tabulka 15: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v obci Besednice (k 31. 12. 2009)	51
Tabulka 16: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Besednice	51
Tabulka 17: Vybrané charakteristiky vymezeného území Novohradska (k 31. 12. 2009)	53
Tabulka 18: Počet lůžkových kapacit v jednotlivých kategoriích ubytovacích zařízení	57
Tabulka 19: Srovnání s vybranými mikroregiony v Jihočeském kraji (k 31. 12. 2009)	61
Graf 1: Počet lůžek v jednotlivých ubytovacích zařízeních v obci Nové Hrady	35
Graf 2: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Nové Hrady	36
Graf 3: Počet lůžek v jednotlivých ubytovacích zařízeních v obci Trhové Sviny	38
Graf 4: Ohodnocení doprovodných služeb ubytovacích zařízení v obci Trhové Sviny	39
Graf 5: Počet lůžek v jednotlivých ubytovacích zařízeních v obci Benešov nad Černou	41
Graf 6: Počet lůžek v jednotlivých ubytovacích zařízeních v obci Horní Stropnice	43

Graf 7: Počet lůžek v jednotlivých ubytovacích zařízeních v obci Kaplice	46
Graf 8: Počet lůžek v jednotlivých ubyt. zařízeních na Novohradsku (k 31. 12. 2009)	55
Graf 9: Počet ubytovacích zařízení v jednotlivých kategoriích na Novohradsku	58
Graf 10: Ohodnocení doprovodných služeb u jednotlivých kategorií ubytovacích zařízení na Novohradsku (k 31. 12. 2009)	60
Mapa 1: Vymezené území Novohradska	13
Mapa 2: Hustota lůžkové kapacity ve vymezeném území Novohradska v roce 2009	56
Mapa 3: Lůžková kapacita dle typu ubytovacích zařízení ve vymezeném území Novohradska (k 31. 12. 2009)	59
Příloha 1: Rozdělení doprovodných služeb dle kategorie ubytovacích zařízení pro vymezené území Novohradska (k 31. 12. 2009)	73
Příloha 2: Seznam ubytovatelů na Novohradsku (k 31. 12. 2009)	74

10. Přílohy

Příloha 1: Rozdělení doprovodných služeb dle kategorie ubytovacích zařízení pro vymezené území Novohradsko (k 31. 12. 2009)

Ubytovací zařízení	Doprovodné služby	
	Standardní	Nadstandardní
Hotel	hotelová restaurace	půjčovna lodí, lyží, kol
	noční bar, kavárna, vinárna	non-stop bar, tanec, disco
	prodej suvenýrů	venkovní bazén
	parkoviště	krytý plavecký bazén
	internet	sauna, solárium, masáže
	půjčovna jízdních kol	whirlpool (wellness služby)
	úschovna (kola, lyže, zavazadla)	fitness, posilovna
	hřiště (nohejbal, volejbal)	minigolf
	bezbariérový přístup	kosmetické služby
	herna (šipky, kulečnick)	cateringové služby
	recepce	
	směnárna	
	prádelna	
Penzion	parkoviště	restaurace
	internet	bar, kavárna, vinárna
	úschovna (kola, lyže, zavazadla)	prodej suvenýrů
	dětské hřiště	půjčovna lodí, lyží, kol
	stolní tenis	jízdy na koních
	zahrada	venkovní bazén
	gril	rybník (koupání, rybolov)
	ohniště	vnitřní bazén
Ubytování v soukromí	parkoviště	internet
	úschovna (kola, lyže, zavazadla)	recepce
	zahrada	restaurace
	gril	bar, kavárna, vinárna
	dětské hřiště	bezbariérový přístup
	stolní tenis	venkovní bazén
		rybník (koupání, rybolov)
		půjčovna lodí, lyží, kol
		jízdy na koních
		hřiště (nohejbal, volejbal)
Ostatní ubytovací zařízení	dětské hřiště	hřiště (nohejbal, volejbal)
	restaurace	tenisové kurty
	stánek s občerstvením	půjčovna lodí, lyží, kol
	úschovna (kola, lyže, zavazadla)	herna (šipky, kulečnick)
		jízdy na koních
	rybník (koupání, rybolov)	

Zdroj: vlastní data, 2009

Příloha 2: Seznam ubytovatelů na Novohradsku (k 31. 12. 2009)

NOVÉ HRADY			
Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Apartmány Údolská	pension	5	internet, se snídaní
Apartmány Helena Žiaková	pension	25	úschovna kol, vinotéka, wellness salon, masáž
Apartmány Jiřina Ferenčíková	pension	8	nenabízí
Apart.v Zeleném domě	pension	16	nenabízí
Český dům	pension	22	kino, knihovna, úschovna kol
Ubyt.v hradní části	pension	7	gril, garáž, úschovna
Hotel Máj	hotel	43	úschovna kol
Heidingerová Pavlína	ubyt. v soukromí	3	nenabízí
Jaromír Novák	ubyt. v soukromí	5	nenabízí
Klášter Božího Milosrdenství	hotel	67	knihovna, studovna
Marcela Kotrčová	ubyt. v soukromí	6	úschovna kol
Penzion 5. května	pension	5	sklípek, úschovna kol
Penzion Hamr	pension	30	se snídaní
Penzion n."1670"	pension	17	úschovna kol
Penzion pod Hradem	pension	50	gril, bazén
Marie Michaelová	ubyt. v soukromí	4	úschovna kol
Marie Kopřivová	ubyt. v soukromí	6	úschovna kol
Radek Hornák	ubyt. v soukromí	4	úschovna kol, krb
Penzion Kamínek	pension	30	gril, salonek, zabijačka
Cyklopenzion Nové Hrady	pension	18	úschovna kol, krb
Penzion Mibor	pension	4	úschovna kol
Farma Kolárna	pension	8	terasa, gril, bazén,úschovna kol
Lázně Nové Hrady	pension	25	masáže, sauna, bazén
Welnes Hotel	hotel	140	masáže, kosmetika, fitness, kongresové centrum, živá hudba
U Václava	penzion	39	salonek, internet
Ubytovna tělových. jednoty	ostat. ubytovací zařízení	16	úschovna kol, občerstvení
Horelica Jan	ubyt. v soukromí	7	krb, terasa, bazén, úschovna kol
Ubytování v Údolí	Penzion	9	úschovna kol
Chalupa Štříptoň	ubyt. v soukromí	7	nenabízí
Chalupa František Jirkal	ubyt. v soukromí	6	garáž
Autokemp Veveří	ostat. ubytovací zařízení	44	rybolov, hřiště, koně
Rodinný dům – Ferenčíkovi	ubyt. v soukromí	6	terasa
Rodinný dům - Matějka	ubyt. v soukromí	8	gril, rybolov

U rozcestí	ubyt. v soukromí	6	
Hojná voda 49	penzion	31	úschovna a půjčovna kol
Hotel Hojná voda	hotel	33	letní kino, lyžařský vlek, úschovna kol
Hotel Turista	ostat. ubytovací zařízení	20	krb
TRHOVÉ SVINY			
Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Rodinný dům - Hlávková	ubyt. v soukromí	5	nenabízí
Rodinný dům – Studničkovi	ubyt. v soukromí	5	bazén, gril
Buřičová Irena	ubyt. v soukromí	3	parkování, krb
Stodolovská Marcela	ubyt. v soukromí	3	nenabízí
Buřičová Milena	ubyt. v soukromí	3	parkování, krb
Penzion Daniela Vranovská	penzion	21	úschovna kol, bazén
Brabec Jiří	ubyt. v soukromí	3	krb
Pohoda	ubyt. v soukromí	4	krb
Eva Lexová	ubyt. v soukromí	10	parkování - garáž
Rekreační chata Otěvěk	ubyt. v soukromí	3	krb, garáž
Rekreační chata Daniela	ubyt. v soukromí	5	nenabízí
Penzion Hubert	penzion	11	krb
Rekreační chalupa Mohuřice	ubyt. v soukromí	6	nenabízí
Penzion Fialová	penzion	19	úschovna kol, parkoviště
Atos	hotel	58	recepce, parkoviště, restaurace, bar, internet
Duha	ubyt. v soukromí	19	gril
Centrum	penzion	18	restaurace
Penzion Na svahu	penzion	22	parkoviště, úschovna kol, krb
Martinský mlýn	penzion	31	rybaření, restaurace
Rekreační chata Brabec	ubyt. v soukromí	7	krb
Romantic House	ubyt. v soukromí	14	krb, parkování, bazén, půjčovna kol, hřiště
Penzion Červené Blato	penzion	45	internet, parkování, restaurace, cateringové služby
Rekreační chalupa Březí	ubyt. v soukromí	6	koupání, rybolov, krb, ohniště
Rodinná chata - Svláchovi	ubyt. v soukromí	4	nenabízí
Rekreační domek	ubyt. v soukromí	6	krb, bazén, posilovna, internet, zahrada
Rekreační chalupa	ubyt. v soukromí	7	ohniště, úschovna kol, zahrada, parkoviště
BENEŠOV NAD ČERNOU			

Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Lovecká chata	ubyt. v soukromí	8	nenabízí
Vinický dvůr	penzion	18	restaurace, wellness služby, masáže, bazén
Penzion Adam	penzion	21	internet, masáže, sauna
Baronův Most	penzion	14	rybaření, bazén
Penzion Přehrada	penzion	22	bazén, zahrada, krb
Penzion Líva	penzion	18	půjčovna sportovních potřeb, bazén, rybaření
Mlýn u dubu	penzion	13	úschovna kol
p. Fiklíková	ubyt. v soukromí	5	nenabízí
p. Čermáková	ubyt. v soukromí	6	nenabízí
Hotel Černá	hotel	12	recepce, tv, restaurace, parkoviště
Hotel U Petra	hotel	15	restaurace, úschovna kol, parkoviště
HORNÍ STROPNICE			
Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Penzion Karel Kovář	penzion	18	ohniště
Penzion H.stropnice	penzion	50	gril, úschovna kol
Penzion Pavel Kubalák	penzion	6	úschovna kol
Apartmány Gomelská	penzion	16	úschovna kol, terasa
Chalupa u lesa	ubyt. v soukromí	10	nenabízí
Hranice penzion	penzion	17	kurt, úschovna kol, gril
Ubytování Notovi	ubyt. v soukromí	6	úschovna kol
Chalupy na Janovce	ubyt. v soukromí	16	úschovna kol
Ubyt.v rodinném domě	ubyt. v soukromí	7	nenabízí
Chalupa v Meziluží	ubyt. v soukromí	11	rybolov, koně
Chalupa Happy Home	ubyt. v soukromí	6	úschovna kol, gril
Chalupa pro cyklisty	ubyt. v soukromí	5	úschovna kol
Chalupa Olešnice	ubyt. v soukromí	8	úschovna kol, rybník
Rodinný dům Bečková	ubyt. v soukromí	9	bazén
Chtaky Bečková	ostat. ubytovací zařízení	20	volejbalové hřiště, pískoviště
Rekreační chalupa	ubyt. v soukromí	7	úschovna kol, bazén, zahrada
Ubytování Zdvihalovi	ubyt. v soukromí	5	nenabízí
Penzion Přehrada	penzion	57	gril, táborové ohně
Penzion Pod Kaštany	penzion	15	úschovna kol
Penzion U Martínků	penzion	6	gril
KAPLICE			
Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Hotel Zlatý Kříž	hotel	46	restaurace, wellness, wifi,

			parkoviště
Hotel Zámeček	hotel	28	bezbariérový přístup, wifi, wellness, parkoviště
Rodinný dům - Chvátal	ubyt. v soukromí	9	tv, parkoviště
Rodinný dům - Sládkovi	ubyt. v soukromí	6	zahradka, krb
Chalupa U pilných	ubyt. v soukromí	10	zahradka, internet
Penzion Na horské	penzion	15	terasa, internet
Penzion Dvořákovi	penzion	6	gril, terasa
Privát Šimková	ubyt. v soukromí	6	terasa
Pension Nové Domky	penzion	20	terasa
Privát Stanková	ubyt. v soukromí	13	zahradka, úschovna kol
Pension Schneiderová	penzion	8	terasa
Penzion Mexiko	penzion	23	restaurace
Penzion Country dream	penzion	8	kolárna, gril, bazén
Penzion Linecká	penzion	16	posilovna, sauna
Apartmány Cederika	penzion	40	bazén, dětský koutek, zahradní posezení
Chalupa Ráveň	ubyt. v soukromí	5	zahradka, úschovna kol
Chalupa Horní pláň	ubyt. v soukromí	6	bazén, houpačka, tv, ohniště
Penzion Na přehradě	penzion	72	rybaření, lov, florbal, volejbal
Chalupa Hradiště	ubyt. v soukromí	4	zahradka, ohniště
Penzion U podkovy	penzion	15	obchod, restaurace, gril, jízdy na koních, úschovna kol
Penzion Na baště	penzion	6	parkování, restaurace, garáž
Ferienhaus Privat Marie	ubyt. v soukromí	7	nenabízí
Rodinný dům	ubyt. v soukromí	5	zahradka, parkoviště
POHORSKÁ VES			
Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Penzion Lesovna Žofin	penzion	35	terasa, vířivka, sauna, koně, půjčovna kol, rybaření
Penzion bašta	penzion	14	vinárna, gril, pískoviště
Rodinná farma Janova Ves	ubyt. v soukromí	13	tv, péče o dobytek = agroturistika
Penzion Baronův most	penzion	32	restaurace, vinárna, hřiště, krb, půjčovna kol, ohniště
Selský dvůr	penzion	12	projížďky na koních
MALONTY			
Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Stáj	penzion	22	zahradka, jízdy na koních
Penzion Malonty	penzion	10	jízda na koni, parkování
Penzion Pod kraví horou	penzion	8	nenabízí
Ranč Malonty	penzion	20	parkování, zahradka

Apartmán	ubyt. v soukromí	6	pergola, gril, bazén, houpačka
Na vejminku	ubyt. v soukromí	4	parkoviště, zahrada, ohniště, úschovna kol
Penzion Dominika	penzion	8	bazén, balkon, zahrada, úschovna kol
ŽÁR			
Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Penzion Marie	penzion	55	úschovna kol, gril, hostinec
Hradební věž	ubyt. v soukromí	6	parkoviště, úschovna kol
Na hradbách	ubyt. v soukromí	4	tv, parkoviště
Skautská základna Žumberk	ostat. ubyt. zařízení	40	kuchyně, společenská místnost, ohniště
ČÍŽKRAJICE			
Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Chalupa Čížkrajice	ubyt. v soukromí	5	zahrada, terasa, gril
BESEDNICE			
Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Rodinný dům	ubyt. v soukromí	11	krb
Hájovna Besednice	ubyt. v soukromí	17	zahrada, gril, ohniště, tenis, rybaření
Myslivna pod Kohoutem	ubyt. v soukromí	22	gril, bazén, stolní tenis, zahrada
Rodinný dům	ubyt. v soukromí	11	zahrada, parkoviště
Ubytování u Jacka	ubyt. v soukromí	8	garáž
Vila Besednice	ubyt. v soukromí	11	zahrada, krb, garáž
Ing. Roman Blecha	ubyt. v soukromí	10	úschovna kol, gril
SOBĚNOV			
Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Tábořiště Soběnov	ostat. ubytovací zařízení	32	bazén, gril, úschovna
Božena Vohradská	ubyt. v soukromí	5	krb
SLAVČE			
Název	Kategorie	Počet lůžek	Doprovodné služby
Jan Trajer	ubyt. v soukromí	13	koupání, rybolov
Rodinný dům	ubyt. v soukromí	9	parkoviště, ohniště

Zdroj: vlastní data, 2009